

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

dr. Ham Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy keretbe illátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

A királyhelmecezi Latorcza-értekezlet.

Közl: Tiszpart.

— márc. 2.

Talán nem lesz érdektelen, ha e lap hasábjain is foglalkozunk egy kérdéssel, mely újabb-abb úgy a szakkörök, mint az érdekeltség fokozottabb figyelmét vonta magára: a Latorcza kérdésével.

Aki a Latorcza festőileg szép partjain valaha járt, hol az alföldi rónát félkör alakban határolják északról a hegyek, s a kanyargó folyóba a part melletti tölgyfa-erdők s bokros füzesek vetik zöld árnyékukat, nem is képzelné, hogy e kies völgyben mily elkeseredett, komoly harcot folytat a kis ember évtizedek óta a hatalmas elemmel. E harc eredménye még szemmel láthatólag nem észlelhető, mert negatív eredmény ugyanis, ha a lakosság nem megy tönkre, létét fenntartja s a megszokás erejével tér napirendre az évenként megújuló árvíz-bajok felett. Ha pedig a szaporodó anyagi terhek s a soha meg nem szűnő elemi csapások sulya alatt megélni földbirtokán nem képes, akkor vándorbotot vesz kezébe s az intelligens elem elárasztja a városi hivatalokat, a parasztság pedig Amerikába vándorol ki.

Ha közelebbi megfigyelés tárgyává tesszük a latorczamenti birtokos lakosság helyzetét, azt igen elszomorítóan, egyelőre vizsgálannak találjuk.

Nem sikeresebb anyagi gyarapodásról, fokozandó jólétről,

hanem a lakosság létkérdéséről van e vidéken szó. Körülbelül 38 község összes külbirtoka, ezen kívül egynéhányak belsősége is évenként komoly veszélyben forog. A latorcza-, labore- és ungenti 38 község ugyanis mind olyan fekvésű, hogy külbirtokait, szántóföldjeit: a mindennapi kenyér alapját, évről-évre előnti az árvíz s csupán az időjárás változásának: hóolvadás, esőzés bekövetkezésének időpontjától függ, vajjon a zöld vetést, a rétet teszi-e tönkre a hegyekből lesodort iszap, avagy a boglyában álló szénát, asztagban álló gabonaműt sodorja-e el az ár. Néhány községben pedig nemcsak az évi termést teszi képtessé a fenyegető árvíz, de behatol a részben vagy egészben ármederben fekvő faluba, tanyára, mezei munkák idején védekezésre, menekülésre kényszeríti a lakosságot, hullámaira kapja számos év keserves keresményét s megrongálja a 70-80-száztliban kőalapon, vályogból épített házak egész sorait.

Szinte hihetetlen, hogy a feut ecsetelt állapotok, melyeknek túlzás nélkül mai képét igyekeztem feltüntetni, az idők folyamán a kultúra haladásával nem javultak, de rosszabbodtak.

A tapasztalat azt bizonyítja ugyanis, hogy míg az egész vonalon kényére volt bízva a Latorcza s emberi kéz folyásába bele nem avatkozott, lényegesen kedvezőbb volt a helyzet. Igen gyors hóolvadásnak, két-három heti esőzésnek kellett bekövetkezni, hogy a Latorcza jelentő-

sebb mérvben kilépjen medréből s akkor is csak a mélyebb helyeket borította el. Mindenütt volt víz, de aránylag mindenütt kevés. Nyári árvíz soha sem szorította ki a legelő marhát a legelőről, s néhány mélyebb ponton pocsolyát hagyva maga után, lefutott gyorsan. Ma azonban a legenyhébb télnek hóolvadása, két-három napos eső elég, hogy meglepő gyorsasággal kilépjen medréből a Latorcza, előnt minden területet, csupán néhány legmagasabb pont, homokdomb marad szigetként a víztengerben. A zöldágviz (április, május hóban), mely azelőtt kárt soha nem okozott, legfeljebb megtermékenyítette, gyorsan befutva az esőre szomjas legelőket s kapálókat, ma még a szántóföldeket is ellepi, kihajtja a marhát a legelőről, kiszámíthatatlan kárt okozva kis és nagygazdáknak egyaránt.

Vegyük fontolóra a továbbiakban, hogy minek tulajdonítja a tapasztalat s a szakértelem egyaránt, hogy a Latorcza vidékén az állapotok nem javultak, de rosszabbodtak?

Mindenekelőtt meg kell említenem, hogy két szabályozást létesítettek ez idő óta. Szabályozták ugyanis a felső Latorczát (Bereg.) szabályozták az Ondava—Tapolyt. Míg azelőtt e vizek saját vidékükön terültek el s csak a tele meder viz tartalma jött le; addig most a töltések közé szorított folyók két nagy vidék összes vízmennyiségét hozzák le nyílsebesen az alsó Latorcza vidékére. A beregi,

ungi vizekkel telített Latorcza szemben találja magát torkolatánál az Ondava-Tapoly által megduzzasztott Bodroggal, melynek vízmagassága árvíz esetén még a Latorczáénál is csaknem magasabb, — természetes tehát, hogy víztorlódás áll elő, melynek jelentékeny hatása a felső Latorczán mindenütt észlelhető, s minek következménye, hogy eddig soha nem észlelt terjedelemben lép ki medréből, s vize mindaddig stagnál, míg a Bodrog vízmagassága természetes lefolyás útján lényegesen alá nem szállt. A Latorcza torkolatának vidéke tehát e szabályozások óta valóságos vízmedencéje az összes felső vizeknek.

Ime ezzel eljutottunk az árvíz-bajok egy másik komoly okához. Elmulasztotta ugyanis a miniszterium, midőn e két irányban a szabályozásra az engedélyt megadta, gondoskodni arról, hogy e szabályozott folyók megszapordott vízmennyisége a kellő medret, levezető csatornát lefolyására megtalálja. A felső vizek szabályozásának megkezdése előtt az alsó Latorcza s Bodrog medrének szélesítését és mélyítését foganatba kellett volna venni, ez azonban mindeztideig elmaradt. Bár a gyorsabb lefolyás eszközésére célszerűek a Bodrog és Latorcza merészebb kanyarulatainál történt átvágások, mivel azonban ezek igen kisszabásúak, nincsenek teljesen kiképezve, s a régi meder felszapordott iszaprétegeinek kikotrásával kapcsolatban nem vol-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Nóta mellett.

I.

Sir a nóta, jaj, de mélyen
Kesereg,
Keservénél altatgatom
Lelkemet;
Bánatkönyvem végig pereg
Arcomon,
Boldogságom csalfa álmát,
Hazug álmát siratom.

Huzzad cigány! huzzad fájón,
Csendesen,
Hurjaidnál sirom el majd
Keservem;
Ha letörve szép tavaszom
Virága,
Hadd öntöm ki búbanatom
E siralmas világra!

II.

Hosszu az éj, huzzad cigány!
Másé lett a szőke kis lány;
Sok szép álmom szertefoszlott,
Nem leszek én többé boldog
Sohasem.

Hogy elhagyott, hej, azóta
Vigaszom a siró nóta;

Siró nóta, siró lélek,
Be keserves lett az élet
Miatta.

Minden áldott bus éjszakát
Nóta mellett virrasztok át;
Sir a lelkem, nem alhatom,
Keszszóval altatgatom
Keservem.

Huzzad cigány! hej, ki tudja,
Mikor szól a hurod újra?
Ha már ilyen árva lettem,
Bubánatos nótád legyen
Siratom!

Szendrói Holozsnyay Cyrill.

XVI. Lajos szökése.

A „Zemplén” számára közli: — 1 — 6.

1791. június 20-ikára virradó éjjel Franciaország királyi családja a Tuileriák udvarában két nagy utazó kocsira szállt, melyeken a határra akart menekülni. XVI. Lajosnak és nejének, Mária Antoinette-nek nem volt többé maradásuk a párisi kastélyban; nap-nap után megaláztatásoknak, sőt durva inzultusoknak is voltak áldozat, melyekkel a gyarapodó forradalom a monarchista kormányzat ellen táplált ellenszenvének

adott kifejezést és bebizonyította, mennyire megfosztotta hatalmától a királyt. Nem csoda, hogy a király kiakarata magát vonni ebből az izzó légkörből, amelyben kínos perzseléstől kellett tartania és ellenségeinek hatalmából kivonva magát, a külföld segélyével föl akarta venni ellenök a harcot.

Tekintetbe véve ezt a harci szándékot, XVI. Lajos szökése végzetes szándék volt. Bűnösnek bélyegezte őt a forradalom szemében, mely előtt kapitulált. A beavatottak és segédkezők mindent kitűnően előkészítettek, de részint szerencsétlen véletlennek, részben a király macakassága és vigyázatlansága meghiusították a kivittelt. A család, mely kísérettel együtt kilenc személyből állt, Korff báróné neve alatt utazott, a király komornyiknak, a dauphin (királyfi) leányának volt öltöztetve. Három hü gárdatiszt, mint futár szolgált a menekülők védelmére; ám ruháik feltűntek s még csak pisztolyaik se voltak. Ha helyi hatóságok, mint várható volt, utlevelet követelnek és az utasokat azzal a gyanupörrel vizsgálják, hogy kivándorló arisztokratákkal van dolguk, úgy szembe kellett ötenni, hogy a komornyik urnó-

jével egy kocsiba ül és hogy Korff báróné az egész világon annyira ösmert Mária Antoinette ábrázatát viseli. A király áruhaja sem volt megfelelő, s jellemző fizionómiája ére-és papírpénzek az egész országban el volt terjedve.

Mindazonáltal vig- és jókedvűek voltak a társaság tagjai, amikor Páris falain túl voltak. Az az érzés, hogy most már Páris légköréből szabadultak, elfelejtette velök a veszélyt, mely még a határig fenyegette őket. Bouillé tábornoknak, a királylyal történt megbeszélés szerint, titokban lovas előőrsoket kellett volna felállítatnia minden postaállomásnál: mint-hogy azonban az elutazás váratlanul egy egész napi halasztást szenvedett, úgy ezek az előőrsok, kik a halasztásról nem kaptak értesítést, többnyire már ismét eltávoztak. Az utazókocsikban e miatt nem igen aggódtak. Mária Antoinette vidám volt és sokat eszegegett sógornőjével; Lajos esendes, de meglegedett volt. A két gyermek Tourzel asszony udvarnő felügyelete alatt nyugodtan aludt a másik kocsiban.

Már Etogesban kárhuzatos bal-
eset történt. A nagy kocsik kereké-
lőrt és sok időbe került, míg ki lehe-

tak -- elégséges intézkedéseknek nem tekinthetők.

A miniszterium szakemberei is belátták annak idején, hogy az alsó Latorca és Bodrog nem bírhatják meg a mesterségesen medrükbe terelt összes vizeket s foglalkoztak egy tervvel, hogy a felső Latorca vizét a Tiszába vezessék. Ez a terv azonban fennakadt a szakemberek azon véleményén, hogy a vízniveau különbözősége miatt ez nem létesíthető. Később a Tiszaszabályozó Társulat boldogult érdemes igazgatója Révy Géza Viktor karolta fel újból e tervet: Ásvány és Eszeny között jelezte javaslatában bevezetendőnek a Latorcát a Tiszába. Neki már sikerült e laboratóriumában a vízniveau okozta technikai nehézségeket eloszlatni. E terv azonban még ma is csak mint javaslat fekszik az illetékes körök előtt s még felülvizsgálata sem rendeltetett el.

Hogy teljes képet nyerjen az érdeklődő tisztelt olvasó, még egy jelenséget kell megemlítenem. A Tiece (állítólag régi Latorca-ér) ma egy folyó alaku posvány, mely Szent-Mária község alatt a Latorzába torkollik. Mikor áradás esetén a Bodrog vízmagassága a Latorcánál víztorlódást okoz, ez felesleges vízmennyiségét a torkolatnál tovább adja a Tieczének, melynek medre gyakran nem is képes az egész vízmennyiség befogadására, tehát kiárad. Ekkor következik be azon hihetetlenül szomorú állapot, hogy azon egész nagy földterület, (nagy része szántóföld) melyen pl. Zétény községe összes bel- és külbirtokaival fekszik s vele együtt sok ezer hold más határbeli terület két víz közé szorul: a megáradt Latorca s a visszatorlódástól megáradt

tett javítani. A király az összecsoportosuló nép előtt mutatta magát s meggyőződhetett, hogy fölismerik. De senki sem tanúsított ellenséges indulatot.

Majd elérte a társaság Sainte-Menehouldot, hol a feltűnő utazókocsik, a postalovak kieserélése alkalmával ismét kíváncsi népet csodítottak össze. A király oly vigyázatlan volt, hogy itt is mutatta magát a leeresztett függöny ablak előtt. Ekkor felismerte őt Drouet postamester fia, aki jakobinus volt. Alig indultak el a kocsik Varennes felé, elárulta felfedezését a község tanácsának, hogy ez a lakosságot fölriasztja, míg ő maga, Guillaume nevű társával lóháton üldözőbe vette a szökevényeket, hogy kieszközölje Varennesben való leltartóztatásukat.

E város előtt jennek következtében már zárva találták a menekülők a hidat. Két, puskákkal felfegyverezett férfi feltartotta őket, követelvén az utlevelet. E férfiak Drouet és Guillaume voltak. A község elöljárója, Sausset szatócs, kit az üldözők elhívtak, ugyancsak ott volt s követelte, hogy az utasok, okmányaik áttekintése végett, lakásába kövessék. A három áruhába bujtatott gárdatiszt a nagyobb számban összesereglt felfegyverezett emberek ellen nem léphetett föl s maga a király se akarta ezt. Nem ősmerte föl a veszély nagyságát.

Tiece közé. 1888-ban e két víztömeg tényleg összecsapott, egyik tengert alkotva, melyből csak az imregi hegy meredezett ki kopáran, mögötte pedig estende még a nap is vízbe látszott le szállni. Festői látványnak mindez elragadó, de az okozott pusztulás kell, hogy a hazafi szívét vasmarokként szorítsa össze.

Céomat elértem, ha sikerült az olvasót arról meggyőzni, hogy e vidéken komoly bajok vannak, s hogy az intéző körök e bajok orvoslására mindeztől jóformán semmit sem tettek.

Hogy is ne vándorolna ki a latorczamenti községek 20 percentje Amerikába? Vajjon beszélhetünk-e telepítésekről, birtokfeldarabolásokról akkor, midőn még a kisgazdák kezén levő tényleges birtokok megvédelmezéséről sem gondoskodunk kellőleg? Szatira, hogy a víz, e hatalmas elem, melynek sodra máshol hatalmas gépek mozgatója, nálunk csak vagyunk elrablója.

Mind e viszonyok tudatában, annál nagyobb lelkesedéssel üdvözölhettem az érdekeltség a jelenlegi kormány azon intézkedését, miszerint kitűnő szakembert: Bulyovszky osztálytanácsost a múlt hó 26-ikán leküldte panaszok s orvoslási módok megválasztására. — Királyhalmeczen folyt le e tanácskozás a miniszteri kiküldött elnökle, az állami szakemberek, Tiszaszabályozó- és szomszéd társulatok képviselőinek részvétele mellett. Az érdekeltség is elég szép számmal volt képviselve, az elnöki megnyitó-beszéd után Szmrecsányi János latorczamenti birtokos élénk színekben vázolván a Latorca-vidék általam fent előadott állapotait, az immár elviselhetetlen bajoknak gyökeres orvoslását

A királyi család kiszállt a kocsiból és Sausset előtte haladva, egy lámpással világított. Egy alacsony ház első emeleti szobájába vezette a szökevényeket. A nemzet örök elállták az ajtót. Drouet megzúdította künn a vészharangokat, mire egész sereg nemzetőr sietett a lakása elé. A szobában Sausset egy, a falon függő képre mutatván, így szólt a királyhoz.

„Sire, ez az ön arcképe!”

„Igen, barátom,” felelte Lajos élénken; „én vagyok a király.”

Fogoly volt, még mielőtt elhíthette volna. Mikor azonban a bíróság előtt, melyet az előjáró a jelenlevő községi tisztviselőkből nyomban megalakított, felelnie kellett, amikor hallotta, hogy utját nem szabad folytatnia, s azt a reményt is feladta, hogy Bouillé katonái segítségére fognak jönni: megértette sorsát s ellenszegülés nélkül megadta magát. Az egyik tiszt sürgette, hogy osztogasson parancsokat Bouillé tábornoknak. A király azonban, mintha álmából riadt volna föl, így válaszolt:

„Fogoly vagyok s nem osztogathatok többé parancsokat. Mondja meg Bouillé urnak, hogy tegyen amit tehet.”

A királyné egy kis számlayon ült, két láda közt, melyeken fagygyertyák égtek. Arcvonásai eltorzultak, félénk fieszkáját kebléhez szorította, mintha meg akarta volna aka-

célzó véleményét a következő három pontba foglalta:

1. a Latorca. Laborez s Ung folyó menti községek árvíz-bajjai csakis úgy orvosolhatók, ha a Latorca vizének egy része a Tisza folyamba tereltetik (Révy Géza Viktor volt igazgató tervének végrehajtása);

2. ezzel egyidejűleg szükséges a Tiece torkolatának zsillippel való elzárása;

3. a még legszükségesebb átmetszések folytatásos kiképzése s eszközlése az alsó Latorca mentében.

Az érdekeltség egyhangulag elfogadta és magáévá tette e pontok tartalmát, mint olyat, mely tényleg közös óhajaiknak rövid foglalata. Miután gróf Majláth József a Tiszaszabályozó társulat elnöke, e javaslatához a társulat nevében szintén hozzájárult, teljes erkölcsi támogatást ígérve. — következett az elnöki zárszó, melynek folyamán az elnöklő miniszteri osztálytanácsos ajkairól azon biztató enunuciációt hallottuk, hogy a kormány meleg érdeklődéséről s jóindulatáról biztosítja az érdekeltséget, s amennyiben az e vidék megmentésére irányuló tervek műszaki, vagy pénzügyi akadályokba nem ütköznek, azok kivételét majdan el is fogják rendelni.

Teljes a reményünk, hogy a komoly szakértő eme nyilatkozata, jóindulatu vélemény alakjában fog majd a kormány előtt kifejezésre jutni, s kiinduló pontja lesz a Latorca vidék megmentésére irányuló munkálatoknak.

HIREK.

Március.

— márc. 3.

Március beköszöntött enyhe, majdnem meleg levegővel. Ezt a szíves-ségét érdemes meghálálni azzal: hogy

dályozni, hogy elvegyék tőle. A család másik része a szomszéd szobában tartózkodott. Mária Antoinette a szatócs feleségét akarta megnyerni, hogy érvényesítene befolyását férjénél. Hiába! A forradalom már biztosította magának áldozatait. Az utca tele volt lármázó néppel, mely kiáltozott: Párisba velők! Párisba!

S már jöttek is a Párisból a menekülők után küldött üldözők, kik előmutatták a királynak az elfogató parancsot. Odatette alvó gyermekeinek ágyára és kétségbeesve mondá:

„Franciaországnak nincs többé királya!”

A királyné e szavakkal csapta földhöz az irást:

„Nem akarom, hogy gyermekeim nyugóhelyét bemoeskiítsa.”

Réggel nyolc órakor kocsijaikon visszakísérték a szökevényeket Párisba. A nemzeti gyűlés összes tagjai a l'Etoile bányafalától a Tuileriákig sorfalat álltak, mögötte megszámlálhatatlan sokaságu néptömeg nyüzsgött. Hirtelen esend volt s a királyi család borzalommal érezhette a néma ítélet súlyát. Innentől kezdve tette meg a szerencsétlen királyi pár a vérpádrohoz vezető utat, azzal a kis megszakítással, hogy a Tuileriákban még tartózkodniok volt szabad ideig-óráig.

annak a közönségnek nevében, melynek nevében e lap beszélni hivatva van: örvendetes tudomásul vegyük ezt a jóakaratot és ezért Márciusnak szívből jövő, igazán átértett köszönetet szavazzunk.

Március egyébként a böjt hónapja lenne és így a gourmandok részéről — kik törődnek a religióval is — valami rokonszeves fogadtatásban nem részesülnek; azonban a tapasztalás és a történelem azt mutatja, hogy a gourmandok csak elvéve valóságosak.

Március másodszor a pihenés hava lenne és a bálók alkonya. Azonban lassan, lassan elveszti ezt a jellegét is. Pár nap múlva pl. Ujhelyben a *református bál* fogja kivetkőztetni ebből a jellegéből, a vidék meg határozottan forradalmi magatartást tanúsít e téren. Ep most beszél még katzenjammeresen tudósítónk tirádkát a *királyhalmeczi bálról*, mely f. hó 2-án lett megtartva az ujhelyi fiatalság igazán nagyarányu részvételével — igen sikerülten. Március 15-ikén a *sárospataki bál* fosztja meg Március a „pihenés és böjt hónapja” című név viselésétől, hogy a *homonai táncmulatságot* ne is említsük.

Látható mindezen jelekből, hogy Március hónap név- és címbitorlást követ el és mi — üldözői a vétkezőknek — nem is késünk itt a plenumon, kiáltó betűkkel felhívni rá az illetékes (nem tudom melyik) hatóság figyelmét. Utóvégre Március igen fiatal s már is annyira romlott, hogy nem késünk — bár praesjudikálni nem akarunk — ama nézetnek adni kifejezést, hogy a végén közönséges gonosztevő válik belőle. Utóvégre még csak három napos Március hava, tekintettel tehát harmincegy napos hosszú életére a legrosszabbra következtetünk.

Márciusnak különben van egy réme is: a márciusi fagy. És van egy várva-várt tulajdonsága: a *márciusi hó*. Ezt a „várva-várt” jelzőt sokan visszautasítják, de én feltétlenül tiszteltem a nőket, hogy hosszú életű legyenek a földön s így érthető a „várva-várt” jelző. Ugyanis a márciusi hónap és a hölgyek arcainak valami csekély közük van egymáshoz tudomásunk szerint, s ki lenne olyan balga, hogy ebből a viszonyból meg ne sejtene az ismerlent, amit alattomban értünk, és ami a „várva-várt” epithetont indokolja.

Márciusnak negyedik tulajdonsága már csak minket, hírlapírókat dől-gával foglalkozókat érdekelhet. Ne gondolkozzanak kérem, megmondjuk: miért?! Azért, mert ha a hírlapíró Március megérkezését kellő időben észreveszi s nem lusta kezébe venni a tollat: ez a hónap is jövedelmez egy croquist.

Nem akarom magyarázni, (hosszas dolog volna) de a laikus is sejtetheti: mennyit ér néha egy croquist-cikk — Március harmadikán.

—th.

— **Eljegyzés.** Balázs Manó, az első magyar általános biztosító társaság tisztviselője eljegyezte *Lichtenstein* Ilona kisasszonyt Varannórol.

— **Gróf Andrassy Tivadar birtoka.** Mint tudósítónk írja, Gróf Andrassy Tivadar elhatározta, hogy tőketerebesi birtokának még házi kezelésben lévő részét f. évi október 1-től kezdve kisgazdáknak bérbé adja.

— **Az ideai fegyvergyakorlatok.** A hadügyminiszter a tartalék és póttartalék fegyvergyakorlatokra való bevonulását illetőleg több rendbeli, a delegáció kívánalmainak megfelelő intézkedést tett. A magyar korona országainak területéről kiegyezülő csapatoknál a fegyvergyakorlatok idejét úgy határozta meg, hogy a bekövetkező újonckiképzéssel ne essék össze. Ennélfogva a fegyvergyakor-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hirtelen bajainál** ugymint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza** után ajánlatik. Emeli az étvágyat és testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatti czéggel legyen ellátva.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyészeti gyár **BASEL** (Svájc.)

latok május 15-én nem fognak tulterjedni. Tartalékos tisztek és hadapródok közül csak azok fognak ezekre a tavaszi gyakorlatokra behivatni, akiknek a katonai szabályzat értelmében ebben az évben okvetlen be kell vonulni; a többiek pedig valószínűleg őszszel kapják a behívót.

— **Hymen-hír.** Cserna Endre kenderesi fűszerkereskedő február hó 28-án váltott jegyet **Kraftsik** Mariskával, **Kraftsik** Ferenc volt helybeli r. k. kántor leányával.

— **Tolvaj kártyavető.** Nagy Károlyné cigányasszonyt tegnap délután magához rendelte **Mitner** János gyári munkás neje, hogy vele kártyát vettessen magának. Amíg a kártyavető asszony a szerencsét kivette a kártyákból, egyúttal sikerült neki a szekrény tetejéről elemelni az ott heverő ezüst óráját és egy arany gyűrűt. Nagyné az ellopott holmikat még az nap értékesíteni akarta olyan helyen, ahol **Mitnerék** ezüst óráját többször látták. Az olcsó áron kínált órárt természetesen rögtön felismerték, de mielőtt a kártyavetőt holszerzése iránt kérdőre vonhatták volna, a cigányasszony az órárt hátrahagyva egéruat vett és megszökött. A tolvaj nőt nem is keresik, mert az óra megkerült.

— **Magyar ezredek nem mennek hadgyakorlatra.** A Reichswehr tegnapi száma az 1904. évi hadgyakorlatok programját közli, amely szerint a 2., 8., 9 és 14-ik hadtestek vesznek részt az idei őszi manőveren. Mind a négy osztrák hadtest s így a magyar ezredek nem mennek hadgyakorlatra.

— **Bál Királyhelmecezen.** Királyhelmecezen f. hó 2-án az izr. nőgyelet igen élvezetes és magas nivóju programmal concertet rendezett, melyet fényes bál követett. A concerttel egybekapcsolt táncmultság annál nagyobb érdeklődésre számíthat városunkban, mert épen Ujhelyből voltak nagyon sokan a táncmultságon. Ugy a concert, mint a bál lefolyásának referációját jelen számunkról többi közleményeink kiszorították, de következő, szombati számunkban részletes ismertetést közlünk erről, a tudósítónk híradása szerint: minden tekintetben kiválóan sikerült mulatságról.

— **A választói jog reformja** érdekében március közepétől a hónap végéig az egész országban statisztikai adatokat fognak gyűjteni. Eöben a munkában kis- és nagyközségekben az elemi iskolai néptanítók, mint összeíró biztosok fognak résztvenni és ezért statisztikai laponként 4 fillér állami díjazásban részesülnek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter legújabb rendeletével megengedte, hogy az összeírás ideje alatt az elemi iskolákban a tanítás három összeírás napon szüneteljen. A miniszter a városi és egyházmegyei hatóságokat szintén felhatalmazta, hogy az iskolákban három napi szünetet engedélyezhessenek.

— **A kizárt férj.** Egy, az iparosoztályhoz tartozó fiatal házasság történt meg 29-én éjjel az a furcsa eset, hogy amikor egy tizenkét óra felé hazatért, a háza kapuján hiába zörgetett vagy egy jó negyed-óraig. Végre a nagyobb mennyiségben élvezett szesz hatásától is ingerülten, neki állott az utcára néző egyik jól befűggyönyözött ablaknak s böt híján öklével hatalmas ütést mért az üvegtáblára. Az iszonyatos csörmpölésre fölriadt a bent alvó fiatal menyecske és — nem számolva a helyzet komolyságával — éktelen sikoltozással verte föl a ház népét. Rablók, gyilkosok, segítség! — kiáltásai a kívül támolygó férjet is zavarba hozták, úgy annyira, hogy férjürem a megnyitott ablakot alighanem ajtónak nézte, mert ugyan csak igyekezett azon keresztül lakásába jutni. S amint hősünk megfeszített erővel igyekezett megriadt párja felé, egyszer csak elébe áll a szomszéd legény fia — aki mel-

lett félve huzódott meg a hiányosan öltözött ifjuasszony, — és egy bottal kezében alighanem hatalmas ütést mér az idegennek tartott férj fejére, ha a kritikus pillanatban föl nem ösmeri benne a ház urát, a kis menyecske férjét. Erre a nem várt fogadtatásra a becsudálkozott férj annyira kijózanodott, hogy a megtévedett asszonykát nyomban kérdőre vonta: „Hogy kerül ez a fiatal ember ide?” Azok a bizonyos rossz nyelvek, melyek ilyen híreket szívesen hoznak a nyilvánosságra, azt mondják, hogy a hamis asszonyka föltalálta magát s ez lett volna a felelete: „Édes öregem, hiszen lásd be, hogy úgy megremültem s olyan lármát csaptam, hogy csak be kellett valakinek jönnie védelmemre.” Kibékültek . . .

— **Szőlőbirtokosaink figyelmébe.** Az 1896. évi V. t.-c. alapján nyújtandó szőlőfelújítási kölcsönök körüli szőlőbiztosítási teendők ellátásával a „Magyar agrár- és járadékbank igazgatósága” az ujhelyi kerületet illetőleg (Gálszécs, Károlyfalva, Kis-Toronya, Sátoraljujhely, Szőlőske, Szerdahely, Zemplén községek) folyó évi márc. 1-től, a többi összes érdekelt községeket illetőleg f. évi május 1-től kezdődőleg egész Zemplénvármegye területére **Kovácsy** Ferenc eddigi tályai szőlőbiztosító bízta meg. Felkérnek azért mindazon szőlőbirtokosok, kik akár már nyújtott kölcsönökre nézve, esetleg felvilágosítást, végzett munkára igazolást, akár pedig új kölcsön nyeresé céljából utbaigazítást igényelnek, hogy ezek iránt közvetlenül nevezett szőlőbiztosító postai uton levéllel, illetve személyesen Tállyán keressék meg.

— **A rendőrség tevékenysége.** A rendőrkapitány február havi jelentéséből vesszük és közöljük az alantabb következő adatokat, melyek a rendőrség február havi tevékenységét mutatják: A személy és vagyonbiztonság február havában kielégítő volt, lopás büntette 3, lopás vétsége 13, egyéb büneset vagy vétség 12 esetben fordult elő, illetőleg annyszor fogatosított nyomozás. Mint a közbiztonságra veszélyes egyén eltoloncoltatott és kiutasított 48. Tűz egy esetben fordult elő. Amerikába kivándorolt a városból 3, vissza tért 1 egyén. Az elmúlt hónapban beérkezett összesen 576 úgydarab.

— **Rendelet a toloncokról.** A belügyminiszter a megyei hatóságokhoz közzelintézt, amelyben felhívja őket, hogy a toloncügyekben az osztrák hatóságok megkereséseit lehetőleg soron kívül intézzék el. A közzelintézt abból az alkalomból adta ki a miniszter, mert az osztrák belügyminiszter panaszkodott, hogy a toloncügyekben a magyar hatóságok a megkereső osztrák hatóságoknak csak késedelmesen vagy egyáltalán nem válaszolnak s ezzel az illető osztrák koronataromány toloncalapjainak tetemes költséget okoznak. — Ennek a késedelmesnek valószínű oka az, hogy az Ausztriából érkező németnyelvű megkeresések lefordítása hosszabb időt vesz igénybe, egyes községekben meg épenességgel nem értik az osztrák hivatalos stílust.

— **Egy modern hirdetési iroda.** **Leopold Gyula** az „Altalános Tudósító” szerkesztője és hirdetési iroda agilis tulajdonosa ismét megnagyobbitotta elsőrendű irodáját. Ugyanis **Sándor Mihály** fel. szerkesztésével „Sportujság” cím alatt sokat ígérő szaklapot indított. **Leopold Gyula** vállalatát 9 éves fennállása alatt igazán magas fokra emelte és nagyszabásúvá tette, mit élénken bizonyít az is, hogy e megbízható irodában 23 ember van alkalmazva és üzletfelei közé nemcsak Magyarország, hanem a külföld legelőkelőbb és legnagyobb hirdetői is tartoznak.

— **Rendőri hírek.** **Lopás.** **Ladomérszky** Károly posta- és távirdatiszt lakásához tartozó udvari lugasból ismeretlen tolvaj ellopott egy fehér-piros csikos dunnát, egy fe-

hér-kék csikos párnát, egy fehér-bordó csikos paplant és egy lepedőt. A tolvajt keresik, máig azonban eredmény nélkül. — **Liba-lopás.** **Altman** Józsefné bodrogszerdahelyi lakostól öt hizott libát loptak el február 29-én éjjel. A csendőrök nyomozása eredményre vezetett. A lopást odavaló asszonyok követték el, akiket letartóztattak és bekisérték őket Ujhelybe.

— **Báli tájékoztató.**

Március 5-én: Az ev. reformátusok hangversenyével egybekötött bálja a városi színházban.

— **Dunky** vívőek cs. és kir. udvari fényképészek (vasárnap) márc. hó 13-án és (hétfőn) márc. 14-én a Juhász Jenő telkén lévő műtermőkben levételeket fognak eszközölni

— **Aki kertjét szereti, szép virágokat és kintő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magszükségletét **Mauthner** **Odön** cs. és kir. udvari magkereskedésében **Budapest, Rottenbiller-utca 33.** A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kintő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágudon-ságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

SZÍNHÁZ.

** „A dolovai nábob leánya.” **Herczeg** Ferenc e kiváló, de már általánosan ismert darabja csodálatosképen újra megtalálta közönségét. A színházi publikum túl volt a közepes számon s mindvégig meleg érdeklődéssel kísérte a darabot. Az a vonzó millió, melyet **Herczeg** **Ferenc** e darabjában élénk állít egy bájosan vonzó szerelmi történet keretében s ehhez alakjainak szimpatikus voltát is számítva, az ügyes constructiót és jellemfestést: könnyen érthetővé teszi, hogy mi teszi ezt a darabot annyira jóvá és kiváló alkotássá. **Vilma** szerepében **Fai Flóra** játszotta le előttünk az emberi érzelmek egész skáláját megkapó hatással. Partnerével: **Odry**-val, ki **Tarján** főhadnagyot alakította: kellő nivón tartották a darabot annyira, hogy a már annyiszor látott jelenetek most sem maradhattak hatás nélkül. **Czobor** **Ernő** adta **Biliczky** kadétot. Mint mindig, úgy ez estén is nagy igyekezettel, teljes odaadással játszott, amit most sem tagadhatunk meg tőle, habár **Biliczky** kadétot a harmadik felvonásban nagyon gyermekesnek állította élénk, noha **Biliczky** egy jószívű, tapasztalatlan fiú, kit csak fiatal korából természetszerűleg eredő naiv felfogása, életnézetei tesznek gyermekessé, de beszédmodora, fellépése nem. Mindezek dacára is nem tagadhatjuk meg tőle az elismerést, melyet ambiciózus munkássága, törekvése megérdemel. **Czobor** teljes odaadással játsza meg szerepeit, igyekszik benne élni annak lelkében, akit alakít s fokozatos haladását ma már minden színházlátogató észrevette. Különben az epizód szerepek képviselőin is meglátszott az igyekezet s a közönség a lelkesedés- s elismeréssel nem is maradt adós.

—th.

** „**Aranyasszony.**” Ma, folyó hó 3-án este az „**Aranyasszony**” **Schönthan** és **Koppel** **Elfeld** vigjátéka kerül színre. Az előadásról, valamint az „**Otthon**” pénteki előadásáról következő számunkban referálunk.

** **Szereposztás.** Holnap, pénteken utolsó előadésként „**Az otthon**” **Suderman** **Hermann** négy felvonásos színműve kerül színre a következő szereposztásban: **Schvartz** — **Bartha**; **Magda** — **Komjáthyné**; **Mariska** — **Takács**; **Augusta** — **Breznay**; **Miksa** — **Czobor**; **Franciska** — **Gerő** **Ida**; **Keller** — **Odry**.

IRODALOM.

Egy asszony a címe azon esinos kiállítású verses füzetnek, melyet **Vidor** **Marci**, lapunknak is jeles munkatársa adott ki. A mintegy 10 ivre terjedő füzet igen sok szép verset tartalmaz, amelyekből lapunkban is fogunk mutatni közölni. A füzetet még egy 9 jelenetből álló „**A szobrász**” című dramollette egészíti ki. A tetszetős kiállítású füzet ajándéknak is igen alkalmas, kapható és megrendelhető **Vidor** **Marci** szerzőnél **Ungváron**, ára 2 kor.

Magyar kivándorlás és a nemzeti megújulás politikája címen **Timon** **Zoltán** ipariskolai tanár terjedelmes tanulmányt dolgozott ki, mely foglalkozik a művelődés történet bevezetésével, a kivándorlással, Magyarország jelen állapotának jellemzésével, földbirtok és művelődés politikájával, tanterv javítás s az irodalommal, mint nemzetiségi politikai tényezővel s végül a tanítók és iskolákkal. A mintegy 290 oldalra terjedő füzet ára 2 kor. 40 fillér. Megrendelhető **Politzer** **Zsigmond** és fiánál **Aradon**.

„**Kakas Márton.**” A vidámságnak és elmésségnek valóságos tüzijátékát produkálja ezen a héten is a **Kakas Márton**. Képei és irott apróságai egyaránt olyanok, hogy a legkomolyabb kritikánál is jobban megvilágítják a politikai és társadalmi élet új eseményeit. Az első oldalnak kacagtatóan mulatságos képét, amely a színpalak mögött készülő obstrukciót figurázza ki, **Linek** **Lajos** rajzolta. A második színes képet, a budapesti háziur típusát, **Jenei** **Jenő** festette annyi humorral és annyi igazsággal, hogy szinte magyarázó szöveg nélkül is megértene mindenki, hogy mit akar mondani. **Ház** **Miklós** ezen a héten is két pompás képpel szerepel a **Kakas Márton** rendes rajzolói közt, akik közül **Bér** **Dezso** sem maradt el a maga firom, elmés rajzaival. Az irott részben is van egy esomó apróság, amely nemesak elmés és mulatságos, hanem valósággal művészi is.

A Vasárnapi Ujság febr. 28-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: **Jantyk** **Mátyás** képeinek kiállítása a **Múcsarnokban**, (képekkel **Jantyk** festményei és rajzai után). — **Költemények:** **Pasztóitól** és **gróf** **Wass** **Györgytől**. — **«A vén gazember.»** **Elbeszélés,** **Irtá** **Mikszáth** **Kálmán**. — **«Három asszony.»** **Regény.** **Irtá** **Zigány** **Árpád** (**Goró** **Lajos** rajzaival). — **Keller** **Helén** siket-néma-vak leány önéletrajsa. **Közlir** **dr.** **Boros** **György** (képekkel). — **«Shylock** és a részvét.” **Irtá** és a **Kisfaludy-társaság** ülésén felolvasta **Zsüry** **Dénes**. — **«Dr.** **Letics** **György** **temesvári** görög-keleti szerb püspök» (arcképpel). **Popovics** **Istvántól**. — **«Gemma.»** **Gróf** **Zichy** **Géza** tánckölteménye a m. kir. **Opera** **házban**. — **«Van-Dyck»** (arcképpel). — **«A japán haderő fővezére»** (**Togo** tengernagy és **gróf** **Jamagata** tábornok arcképpel). — **«Japánok oroszellenes ligája»** (képpel). — **Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyesületek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb.** rendes heti rovatok. **A Vasárnapi Ujság** előfizetési ára negyedévre négy kor. **Politikai Ujdonságok** -kal és **Világkrónika** -val együtt hat korona. Megrendelhető a **Franklin-Társulat** kiadóhivatalában. (**Budapest**, **IV. ker.**, **Egyetem-u.** **4 sz.**) Ugyanítt megrendelhető a „**Képes Néplap**” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

F. A. Tolesva. Az ígért tárcát várjuk.
B. K. Helmeccz. Volt ott tudósítónk.
D. Bpest. Tévédés van a dologban. Azon üzenet nem az ön közleményére szól.
P. A. né. Gálszécs. Ezenkívül még hat előadás lesz lejátszandó.
Nem közölhető: **A** **harakiri.** (Tárcá)

Kiadótulajdonos: **Éhlert Gyula.**

A Magyar Védőegyesület szövetkezik a nőkkel, hogy részvételükkel előbbre vigyék a magyar iparvédelem dolgát. Minthogy a magyar nők nagy rokonszenvvel karolják fel ezt az eszmét, remélhető, hogy a terv szépen fog sikerülni.

Brüsszelben megkezdődött az a szenzációs pör, melyet a belga király ellen tulajdon leányai, tehát Lónyay Elemér grófnő is indított. Lipót király tudvalegyően teljesen kitagadta Stefánia leányát s anyai jussától is meg akarja fosztani. Érdeklődéssel várhatjuk a pör eldöntését.

A fővárosban gyilkosság történt. Egy fiatal ember lelőtte barátját, mert az üldözte őt barátságával. Mindenesetre oly ok, mely, hogy gyilkosságra indítson, párját ritkítja.

Zólyomról olyan rémséges hírtörténet jelentenek, minőt a legkőrmönfontabb fantáziájú rablómesékben se olvashatunk. Egy leány anyjával hazatért a vásárról, hol jószágot adtak el. Két rabló reájuk lesett, leütötte az anyját, kinél a pénzt sejtették. A pénz azonban a leánynál volt, aki megszökött és egy erdei lakban keresett és talált menedéket. Alig felelt itt le a benyilóban, megérkezett oda a két rabló és a lakban levő asszonnyal egyetértve elhatározták, hogy alája gyujtanak a leánynak és elégetik. A leány megleste tanácskozásait s majd teljesen meztelenre vetkőzve, egy kis nyíláson megszökött. Csendőrökre bukkant, kik a vétkes társaságot elfogták.

A vöröskakas világszerte dühöng. A héten Londonban, a City egyik szűk utcájában támadt nagy tűz, mely hét emberéletet ejtett martalékaul.

Brassóban egy fiatal kereskedő, ifju Binder Frigyes nem kevesebb, mint hatvanhat váltót hamisított és értékesített. Végre, amikor már a felfedezést nem tudta elődázni, önmaga jelentkezett a rendőrségen. A károsított bankok alig egy csekély hányadát fogják visszakapni a kiadott pénznek.

Saint-Louisba, mint négy év előtt Párisba, özönlének a vállalkozó szellemű, kalandor magyarok, abban a reményben, hogy ott sok pénzt fognak keresni. E heti krónika írója önmaga tapasztalhatta, mily siralmas, szánalomraméltó helyzetbe jutottak magyar honfitársaink, kik minden támasz nélkül keresték föl a legutóbbi

gédjeinek, akik belekapaszkodtak az akasztott ember lábaiba. De Tom Lind oly erős volt, hogy elbirta a két hóhér legényt is.

Emlékszem rá, hogy valaki a közönség köréből odakiáltott:

— Ugyan engedjék el, — már jól megérdemelte a kegyelmet.

A hóhér legények egyre húzták lefelé, egész testükkel ránehezdedve, a hóhér pedig egy vasruddal a karjára ütött. A megrémült közönség már szánakozott a halálraítélten. S én is egyszerre elkezdtem félni. Talán elveszttem ezt a kitűnő kísérleti anyagot. Sokszor megtörtént, hogy a közönség kiszabadítja a hóhérok kezéből a halálraítélteket s akkor az én megfigyelésemnek vége. Intettem a hóhérnak és segédeknek és egy késsel, melyet a boncoláshoz hoztam magammal, elvágtam a halálraítélteket esuklójánál az inakat. Ujjai, amelyekkel göresösen fogta a kötelet, egyszerre kinyitak és a test egész sulyával lefogott a kötélén.

Csak később vettem észre, hogy a tölem husz lépésnyire álló közönség mennyire fel volt háborodva. Abban a pillanatban nem hallottam semmit, csak arra gondoltam, hogy megkapom a kísérleti anyagot s elvégezhetem azokat a kísérleteket, amelyekkel később a kollégáim körében oly nagy dicsőséget arattam.

A Tom Lind kivégeztetését kö-

világkiállítás. Keresni biz' ott édeskeveset lehetett a magyarnak, csak költeni. Amerikában még sokkal rosszabb lehet az odajövő foglalkozás- és pénznélküli magyarok helyzete, s onnan tényleg jelentik, hogy a legnagyobb nyomorban szynlődnék a magyar ifjak, kik sem foglalkozást, sem támogatást nem kapnak.

Párisban a napokban egy érdekes tárgyalás volt. Az államügyész erősen vádolt egy megtévedt ifjút, kiről annak védője bizonyította, hogy az ügyész — természetes fia. E meglepő leleplezés után természetesen azonnal fölfüggesztették a tárgyalást, hogy más ügyészt rendeljenek ki ez ügyben.

Válasz a Felsőm. Hirlapnak.

Utalva a sátoraljaujhelyi kegyesrendiek ellen a Fm. H. f. évi február 24-iki számában megjelent rosszakaratu s tendenciózus cikkre, a tisztesség érzetem indított arra, hogy nem a Fm. H. hasábjain megszokott modorban, de igaz védelmére keljek a méltatlanul meghurcolt intézetnek. — Azt hittem, hogy tisztességes hangon megírt cikkemre a Fm. H.-nak szava sem lesz. Csálódtam, mert a Fm. H. f. évi március hó 2-iki számában nemesak hogy támadásait újítja meg, de előbbi rágalmaikat megismételve a „Zemplén“-nel is jönnek látja foglalkozni.

A kegyesrendiek további védelmemre nem szorultak, mert eljárásuk felett az elfogulatlan társadalom mondott ítéletet. De már az ellen igen is szavam van, hogy a Fm. H. a Zemplérről, bár a töle már megszokott, de a józlesű társadalom által eddig még el nem fogadott modorban diskurál. Amikor tehát azt, hogy a Zemplén „megrendelt védeimek“-kel foglalkozónak, a rosszaság ápolgatójának, a jogtalanság védőjének s az igazságtalanság megalkotójának mondatik, a leghatározottabban visszautasítom, egyuttal azon határozott meggyőződésemmel adok kifejezést, hogy a fentebb mondottakkal a Fm. H. önmagának nyújtotta hü képét.

Sátoraljaujhely, 1904. márc. 5.

ifj. Meczner Gyula.

vető hónapokban sokat dolgoztam. Nem emlékszem rá, hogy egész orvosi pályámon oly éles lett volna az elmém, mint azokban a hónapokban. Igazán akkor éltem életem legszebb óráit.

Akkoriban egy kis utazást is tettem, amelynek folyamán egyik megfigyelésemben elkezdtem kételkedni. Ebből különös izgatottság támadt, amely igen feltűnő módon befolyásolta vérkeringésemem. Emésztési zavarokat is éreztem, nem tudtam aludni s a kimerülés minden jelét észleltem magamon.

De azért állandóan a munkára gondoltam. Az a gondolat, hogy képtelen elméletet állítottam fel s éppen nem bizonyított dolgokat hirdetek tényeknek, arra birt végül, hogy ott-hagytam legjobb barátaimat, hazautaztam, hogy elhibázottnak vélt munkámat újra kezdhessem.

És tulajdonképpen itt kezdődik az én történetem. Még azon éjszakán, amikor megérkeztem, a szobámba zárkóztam s teljes nyugalommal hozzáláttam a munkához. Észrevettem, hogy csak idegzavarnak voltam az áldozata s hogy művem alapja a tények vizsgálata és csoportosítása a belőlük levont következtetésekkel együtt helyes, világos s mint ilyen, legszebb jutalma fáradozásaimnak. Ekkor azonban egyszerre abbahagy-

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(Kinevezés. Gr. Hadik Béla főispán dr. Orbán Kálmán sátoraljaujhelyi lakost díjas közigazgatási gyakoronkká kinevezte. Dr. Orbán a központba osztatott be szolgálattételre.

(Áthelyezés és kinevezés. A földművelésügyi m. kir. miniszter Lankó Sándor ungvári kir. erdőfelügyelőt a szolgálát érdekében a turóczenmártoni kir. erdőfelügyelőséghez áthelyezte; az ungvári kir. erdőfelügyelőség vezetésével pedig Kelecsényi Ferenc kir. erdőfelügyelőt megbízta.

(Helyettesítések. A főispán megengedte, hogy a beteg Szelezky Béla m. k. állatorvos helyett a homonnai járásban Imre Izidor homonnai gyakorló állatorvos, a sztrókói járásban pedig Horgonyi József varannói járási m. k. állatorvos teljesíthesse a tavaszi rendes állatvizsgálatokat.

(Véglegesítés. Gróf Hadik Béla főispán Popesák György vármegyei utmestert ezen állásában véglegesítette.

(A közigazgatási bizottság legközelebbi ülése március 14-én d. e. 9 órakor lesz. Ugyanakkor délután a gyámügyi felelvteli küldöttség is ülésezik.

(Szőlővessző és ojtvány kiosztások. A földművelésügyi m. kir. miniszter a főispán ajánlatára Rác Endre ondi, Csuka Lajos szerenési, Orás Károly mádi, Talárovits Endre szegi-longi, Mottl Gyula, Janesó Dániel, Szárnya József, Kosteczky József tállyai, Béres András, idb. Renyo János, Rimár Mihály, Jálecsny György, Emri János Jutka, Emri György mikóháza, továbbá Tokár János, D. Untener János, Kájel Márton, Marzi Mihály, Kájel Károlyné, D. Untener József, Cs. Untener Mihály és Tóth Jánosné hosszulázai lakos szőlőbirtokosoknak telepítési célokra megfelelő számú szőlőajtványokat, illetőleg szőlővesszőket adományozott és ugyancsak a megalakult sátoraljaujhelyi hegyközségnek egy szőlőtelep létesítéséhez 40.000 drb. szőlővesszőt engedélyezett.

tam az irást, mindjárt meg fogják tudni, hogy miért.

A balkezem, amelylyel a papirt tartottam, egyszerre becsukódott magától, az én akaratom nélkül és oly erősen, oly göresösen csukódott be, hogy a körmeim belevágódtak a husba s a tenyeremen kiserkedt a vér.

Eletemben ez volt az első eset, hogy egy természeti tümenényt láttam anélkül, hogy azonnal az okait kerestem volna. Különböen ettől a pillanattól fogva már semminek se kerestem az okát.

Minden erőlködésem, hogy ezt a göresöt megszüntessem, hiábavaló volt. Nem tudtam kinyitni a balkezemet, amely oly göresösen becsukódott, hogy még a karizmaim is mintha megmerevedtek volna. Ez egy órahosszáig tartott. Azután a tömérdek kábítószert miatt, amelyet nagy adagokban szedtem be, elvesztettem az eszméletemet s csak akkor nyílt ki a kezem. Csak dél felé tértem magamhoz annál az íróasztalnál, amelyen még akkor is ki volt nyújtva a balkarom. Mikor az éjszakai kinos dolgok az eszembe jutottak, egyszerre egy nagy vörös foltot vettem észre a papíroson; abból a vérből, mely a körmeim nyomán kiserkedt a tenyereimből, egész kis töcsa képződött.

Ettől kezdve igazán borzalmas volt az állapotom. De minek ezt részletesen elbeszélni? Önök értik már ezt.

HIREK.

— Lelkészi kinevezések. A Dudinszky Elek eltűnésével megüresedett laborevolvai gör. kath. lelkeszi állásra Fireczák Gyula ungvári püspök Fenczik Endre kis-toronyai gör. kath. plébánost nevezte ki.

— Reformátusok ünnepe. Hogy a földön lakó evangéliumi protestáns keresztények hálát adjanak a nagy Istennek a biblia sikeres terjedéseért, a hatalmas „Britt és külföldi biblia-társulat“ megalakulásának századéves fordulóján, 1904. március hó 6-án, a „biblia vasárnapján“ Istentiszteletre fognak egybegyűlni a föld minden részén. Százhatvan millió protestáns lélek hálafohásza száll a holnapi napon különböző nyelveken az ég felé. A sátoraljaujhelyi ev. ref. és ág. ev. templomokban holnap, vasárnap délelőtt tartják az ünnepi Istentiszteletet.

— Lelkészi választás. Küzdelmes lelkeszi választásra készül e hó 8-ára a s.-hidvégi ev. ref. hitközség. A régóta vajudó s üresedésben lévő lelkeszi állásra többen pályáznak. A választók pártokra szakadtak és már most csoportosulnak és korteskednek, úgy hogy a községi előjáróság a bekövetkező kellemetlenségekre való tekintettel a szerencsi szolgabirtólt hat csendőr kirendelését kérte.

— Március idusát a nagymihályi kaszinó-egyesület a folyó évben is megünnepeli. A Barnai szálló nagytermében társas vacsorát rendez. A függetlenségi kör a Csillag-szállóban külön fog ünnepelni.

— Lopott lovak. Az országutat járó kóbor cigányok egyik állandó foglalkozása a lólopás. Ahol szert tehetnek egy-két lóra, magukhoz kaparítják és sietnek tudni az ellopott lovakon. Legutóbb egy nagyváradi csendőr járt Ujhelyben avégből, hogy a Biharból Zemplénvármegyébe menekült cigánykaraván rejtekhelyét kinyomozza. A nyomozás nagy nehézségbe ütközik, mert a cigányok mindenütt más neveket használnak s ezzel félrevezetik a hatóság embereit. Husznál több lopott ló került eddig a csendőrség kezébe, melyeknek tulajdonosait most mindenfelé keresik. Egy lovat — Biharban való portyázása közben — egy fára felakasztva találtak a csendőrök. A szegény pá-

Bárhon voltam is, minduntalan göresösen összeszorult a kezem minden ok nélkül és rettenetes erővel. S egyre borzasztóbb volt és egyre hosszabb ideig tartott a roham.

Attól a naptól fogva nem volt többé nyugtom egy óráig sem és nem tudtam dolgozni.

A falakon, az utcán, a butorokon, a jó ismerőseim arcán, mindenütt ott láttam azt a nagy, erős, göresösen becsukott kezet, amely egyszerre elkezd vérezni s aztán kinyílik.

És ez a kéz, — gondolják meg jól — még most is él az én balkezemben. S összehuzza a göres, mint ahogyan azt a másikat, Tom Lindét is összehuzta!

Ez már csaknem két év óta tart így. Azt hiszem, hogy férfi vagyok, — de már megse bírom ki tovább! Isten velük uraim!

Abraham Rees.

— Az elnök összehajtogatta a levelet és így szólt:

— Még azt is közölnöm kell önökkel, hogy kollégánkat a dolgozószobájában ma reggel fölakasztva találták. Egy eszközzel, amely ott hevert a lábainál, a balkeze csuklóján az inakat is elmetesztette.

Uraim, az ülést berekesztem!
J. Ricard.

A TAVASZI ÉS NYÁRI

idényre selyemkélme, bársony, csipke és szalag szükségleteit vásárolja.

SZÉNÁSY, HOFFMANN és Tsa

selyemáruházában,

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

A legnagyobb választék mindenféle selyemáruházban. Az idény összes újdonságai folyton raktáron vannak. Szabott árak, tulkövetelés kizárva. Minták vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

rát nyakánál fogva húzták a fára és ott hagyták. A csendőrök éppen idejében értek oda, mert az elesigázott ló még magához jött. A nyomozás során kiderítették a csendőrök azt is, hogy a cigányoknak a lopott lovakra jó pénzért járulat-leveleket is állítottak ki egy községben. Így azután akármelyik vásáron háborítatlanul adhattak túl a lopott paripákon. — A kisszántai csendőrök is elfogott e napokban egy cigány-karavánt, akiknél 10 darab lopott lovat találtak. Valószínű, hogy a február hóban ellopott bekecsi és mád-zombori lovak most már tulajdonosaik birtokába kerülnek. Lehet, hogy az elfogott cigányok azok, akiket most a bihari csendőrség Zemplénavarmegyében keres.

— **A református bál.** Az új helyi református egyháztanács ma tartja a városi színházban hangversenyyel egybekötött táncmulatságát, mely méltó befejezése lesz az idei báliszezon mulatságainak. Erre a bálra annyian készülnek, hogy nem nehéz megjósolni a legfényesebb sikert. Lefolyásáról legközelebbi számunkban referálunk olvasóinknak.

— **A szerencsi társaskör márc. 15-ét** ez évben közvacsorával egybekötve fogja megünnepelni.

— **Gyilkos család.** Véres és borzalmas gyilkosságnak volt színhelye a napokban a mád-zombori kettős csárda. Szegedi János bodrogkereszturi marhahajtsár betért a koresmába szivart vásárolni. Négy darab kuba-szivart kért, melyet Lesnyák Sztankovics koresmáros át is adott neki, mikor azonban a szivarok árát követelte, a beszélt állapotban volt Szegedi a fizetést egyszerűen megtagadta. Ebből a koresmáros családja és a marhahajtsár között heves szóváltás keletkezett, mely csakhamar annyira kiélesedett köztük, hogy verekedésre került a sor. Lesnyák 15 éves fiával és Rambula Tamás apósával baltát és lapátot ragadtak s azzal úgy elverték a magával tehetetlen embert, hogy alig birt magához jönni. Azután nagynehezen kivánszorgott a koresmából, de alig jutott ki, összeroskadt. Lesnyák fia és Rambula még utána mentek, mint a vért szomjuhozó vadak, nekiestek a félholtravert embernek és fejét, ajakát baltával kettévágták. A szerencsétlen véget ért Szegedit, akinek Kereszturban neje és hat apró gyermeke maradt kenyérkeresés nélkül, csak harmadnap találták meg az arrajárók a koresmától mintegy 200 lépésnyire. A csendőrség a borzalmas eset után megindította a vizsgálatot és csakhamar nyomra akadtak a mád-zombori csárdában. A gyilkos család rövid vallatás után bevallotta gaz tettét. Most már a helybeli kir. ügyészség fogházában várják méltó büntetésüket.

— **A királyhelmezi izr. nőegylet bálja.** Ugy látszik: a bálrendezések körül a nők sokkal nagyobb taktikai ügyességet tudnak kifejteni, mint a férfiak. Eles látásukkal és finom érzékükkel jobban kitudják fürkészni a helyesebben alkalmazzák a rendezés titkait, mint a frakkos rendezőség egész táborára. Legalább a bálriporterek jelentéseiből ezt a statisztikai eredményt állapítjuk meg. Évek hosszú sora óta gyűjtött adataink szerint a nőegyletek által rendezett táncestélyek voltak mindeddig a leg-sikerültebb mulatságai a báliszezonoknak. Most ismét egy fényes sikerű nőegyleti bálról számol be tudósítónk, a királyhelmezi izr. nőegylet báljáról. Egy nagyszerű est elmaradhatatlan kellékei: a teljes erkölcsi és anyagi siker, pezsgő jókedv, szives vendégszeretet, meleg hangulat, fesztelenség, szép asszonyok és leányok és a keleti típusú fiatalok hosszú sora, a legteljesebb mértékben képviselve voltak e táncmulatságon. A pezsgő jókedv és meleg hangulat emeléséhez nagyban hozzájárult a táncestélyt megelőző hangverseny élvezetes sikere. A hangverseny műsorát dr. Fried Lajosné és Fried

Etelka Erkel F. „Hunyadi László” című operájának négykezes nyitányával nyitották meg. Ismert művészi játékok olyan hatást keltett, hogy dr. Fried Lajosné a szünni nem akaró tapsviharnak engedve, kénytelen volt játékaát megismételni, mely alkalommal kitűnő magyar dalokat játszott. A műsor második pontját Zöldhelyi Berta jól átértett s ügyesen előadott komoly szavallata képezte, a szavallatot nagy elismeréssel honorálta a közönség. Azután egy melodramát adott elő Havas Mór helyes szavallási rutinnal Aczél Adél korrekt játéka kíséretében. Ezután Gabányi egyik párjelenetét adták elő Balázs Anna és dr. Kádár Rezső. A kisasszony meglepő természetességgel és bájjal felelt meg nem épen könnyű feladatának, dr. Kádár előadásáról is csak jót mondhatunk. Ötödik pontul ismét Fried Etelka szerepelt. Ezúttal operett részleteket énekelt saját zongorakisérete mellett. Azt hisszük eleget mondunk azzal a ponttal, hogy a kisasszonynak háromszor kellett megismételnie énekét, sőt még ezután is percekig tombolt a közönség. A műsort dr. Kádár Rezső vig monológ szavallata rekesztette be zajos derűséget keltve. — A jelenvolt hölgyek névsora — azoké, kiket tudósítónknak feljegyezni sikerült — a következők:

Asszonyok: Aczél Izidorné, Aczél Józsefné, Altmann Dezsőné, Báthy Gedeonné, Blaustein Hermanné (Szinyér), Burger Henrikné, Dóbe Istvánné, Fenyvessy Kálmánné, dr. Fried Lajosné (Ujhely), dr. Frieder Vilmosné, Fuchs Jenőné (Ujhely), Fuchs Pálné, Fuchs Sándorné, dr. Fuchs Emilné, Gottsegen Samuné, Havas Mórné, Klein Mórné (N.-Géres), Klein Menyhértné, Klein Sámuelné, Kis Vilmosné (N.-Géres), Kohn Mórné (Mihályi), Lebovics Mórné, Mitrovics Andorné, Nagy Albertné (Ujhely), Oláh Ignácné, Roth Adolfné (Szerdahely), Rosenblüth Vincéné, Steinfest Ignácné, Steinfest D.-né, Szekies Istvánné, Schusztzer Györgyné, Vadász B.-né (Falkus), dr. Weinberger Józsefné, Widder Gyuláné (Ujhely), Zoltán Lajosné, Zinner Gézané, Zöldhelyi Sámuelné.

Leányok: Aczél Adél, Balázs Annuska (Szinyér), Betelheim Berta (Sátoraljaiújhely), Blechner Irén, Berger Rózsika, Blum Zsófi (Tócsva), Eiszelt nővérek, Fränkl Zelma, Fried Etelka (Sátoraljaiújhely), Klein Rezsina, Klein Boriska, Rózsika és Irénke, (N.-Géres), Klein Irén, Kohn Ilorka, Knopfler Irénke, (Kövesd), Mitrovics Margitka, Róth Annuska (B.-Szerdahely), Steinfest Dianna, Johanna, Gizella és Rózsika, Steinmecz Etel és Rezsina, Stern Irma (Szerdahely), Weisz Józsa, Zöldhelyi Berta.

— **Hirtelen halál.** Lukács Mária helybeli 42 éves napszamos nő f. hó 4-én Pázsit-utcai lakásáról fáért indult az erdőbe. Amint a fával a Magashegyről hazafelé igyekezett, a Teitelbaum-féle borház közelében hirtelen rosszul lett és összeesett. Az arra járók találtak rá, de akkorára már nem élt. A helyszínen megjelent dr. Stern Armin városi orvos szivszélhűdést konstatált s azután a köztemető halottas kamarájába szállította az asszony hulláját.

— **A kir.-helmezi országos vásár.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a király-helmezi márc. 31-ikére kitűzött országos vásár márc. 24-én tartassék meg.

— **Kutya dolgok.** Oda fent, felső Zemplénben most egyebbről sem beszélnek, mint a veszett kutyák garázdálkodásairól. Az évben egyre-másra kitér a veszettség és sok helyütt komolyan veszélyeztetik az emberek és állatok testi épségét. Legutóbb, mint értesülünk, egy veszett eb megmárt egy malacot, mely ebben az iszonyu nyavalyában szintén elpusztult. A tulajdonos azt kívánta az elhullott állatot vizsgálati orvostól, hogy a veszettséget konstatáltatni kellene a

budapesti bakteriologiai intézetben, mire az állatorvos oda nyilatkozott volna, hogy az állatok agyvelejét csak a fél költségére küldheti fel Budapestre. Hát ez bizony nem helyes eljárás. Mi úgy tudjuk, hogy a veszett állatok agyvelejét a veszettség konstatálása végett hivatalból és nem a felek költségére szokták a bakteriologiai intézetbe küldeni. A dolog tehát abba maradt, mert a károsult fél nem akart költeni. Egy másik eset ugyancsak a felvidéken történt. Egy dédelgetett házi ebecske megmárt egy uri leányt. A kutyát a háziur „bolondnak” nyilvánította és agyonlövötte. Nemsokára megveszett annak az uri embernek a kutyája is, aki a kutyát kiirtotta. Ez az ur azután megmárt leányát nem a budapesti Pasteur-intézetbe küldte, hanem a sárosmegyei Szvidnik községben lakó kuruzsló-asszonyhoz — körösbogárpórt. És ezek a kutyamarások nap-nap mellett ismétlődnek; a kutyák azóta is egyre marják az embereket és állatokat. A községi birákon kívül a csendőrségnek volna első sorban kötelessége portyázás alkalmával ezekről a tarthatatlan állapotokról tudomást szerezni s az ilyen eseteket fellettes hatóságoknak késedelem nélkül bejelenteni, hogy a közigazgatási hatóságok idejében és erőlyesen tehetnének meg a szükséges intézkedéseket. Mert mégis csak elejét kell venni ezeknek az ember testi épségét annyira veszélyeztető kutya-dolgoknak.

— **Báli tájékoztató.**

Március 5-én: Az ev. reformátusok hangversenyyel egybekötött bálja a városi színházban.

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedése Budapest, Rottenbiller-utca 53, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb esiraképességgel bíró, fajtisza magvak árai alacsonyok. Különösen fölemelendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

— **Dunky fivérek es. és kir. udvari fényképezők** (vasárnap) márc. hó 13-án és (hétfőn) márc. 14-én a Juhász Jenő telkén lévő műtermékben leveleket fognak eszközölni.

— **Számtalan elismerőlevél és azon hiteles orvosi nyilatkozatok,** melyeket a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok kiváló eredményeiről állítottak ki, bizonyítják, hogy a Zoltán-féle kenőcs a csúsz és köszvényes bajok biztos gyógyszere. Üvegje 2 kor. Zoltán B. gyógytárában, Budapesten.

— **Az összes szépítőszereket föllümulja a közkezdelt Földes-féle Margit-Crème.** Gyorsan és biztosan eltávolít sepleőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyébébe arctisztatlanságot és így nemesak szépíti, hanem fiatalít is. Ára 1 korona, nagy tégely 2 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárában, drogériájában és illatszerekereskedésében. Utánzatoktól óvakodjunk.

Nyers bastelyem

9 frt 90 kor.-tól 43 frt 25 kor.-ig egész ruhára való.

— Bérmentve és vámentesen házhoz szállítatik. — Nagy mintaválasztékot azonnal küld

HENEBERG selyemgyáros, Zürich.

SZÍNHÁZ.

** „Az aranyasszony.” Egy újdonság került színre f. hó 3-án színházunkon: Schönthan és Koppel három felvonásos vígjátéka „Az aranyasszony” Makai Emil átültetésében. Erről a darabról fővárosi premierje alkalmából eleget beszélt a kritika és úgy találta, hogy Gerleváry gróf alakja bármennyire komikus is és bármennyire vígjátéki is, nagyon ke-

vésé kell sovínisztának lenni, hogy sok helyen izetlennek találjuk. Nagyon alacsony niveau az, ahová a darab egy magyar főnemest helyez; ez már nem meglévő hibák szatirikus ostromozása, de izetlen és visszataszító karrikatura. Pellengérré állítani két testvéremzetnek, a magyar és lengyelnek főnemességét: bizonyára nem annyira merész vállalkozásra, mint inkább szerencsétlen invencióra vall. Gerleváry és Znojemszky nem komikus, de undorítóan szánalmas alakjai a darabnak, minden erkölcs- és jellem nélküli alakok azok s már azért sem lehetnek kacagtatók. Idegen lélekben önkénytelenül felmerülne a kérdés a darabot látva: ahol ilyenekre képesek a főnemesek, milyen lehet ottan a nép. Lehet, hogy a tulajdossó sovíniszta felfogás oka annak, hogy ezt a darab hátrányára írjuk, ámde annyi bizonyos, hogy a jelleggyöngöség a végletekig a vígjátékban sem mehet. Hiba, nagy hiba esett itt az átültető részéről is, hogy ilyen élesen érezette Schönthan és Koppel urak tendenciáit. A darab tulajdonképeni tárgya egy nagyon szép szerelmi történet: Éva asszonynak, az „aranyasszony”-nak és Péter ötvöslegénynek szerelmi története, ki daldalmaskodik szerelménél, Éva asszonynál, Gerleváry gróf szerelme felett. De hát ez a diadal sem ér sokat. Gerleváry annyira szánandó, (nem neveltséges!) annyira szánalmas alakká törpül Éva asszony előtt, hogy egy pereg sem kétséges: ki marad győztes a harcban. Egyébként a mese és tárgy elég vonzó lenne s sok jelenete van, amely igazán szép és hatást előidéző. Így Péter második felvonásbeli monológja, egyszerűségében és közvetlenségében is megkapó szerelmi vallomás. Fáy Flóra alakította a címszerepet, Éva asszonyt. Alig lehet róla újat mondani, csak ismételnünk kell az eddig mondottakat. Nem marad szerepének egy párányi része sem, amelyet kiváló sikerrel meg ne játszna, s ott is, ahol halgatnia kell, arcára ülnek azon érzelmek, miket a többi szereplő dikcióinak tartama alatt át kell éreznie. Töle már közepes munkát se várunk, tudjuk, hogy amire vállalkozott: hatással fogja eljátszani. Odry, Péter szerepében vált ki az este. Második felvonásvegi monológja után ismételt tapsokra kellett színpadra jönnie. Ami okos dolog is volt tőle, hiszen a darab szerint ő a vallomás után a kertbe fut le, ahol énekel. Egyáltalán nagy részben osztozott a sikerben partnerével, Fával. A két elzúllott mágnást Komjáthy (Gerleváry) és Nagy Gyula (Znojemszky) alakították. Ugy Komjáthy, mint Nagy Gyula excelláltak ez estén; sokszor fakasztották jóízű kacajra a külömben is lelkes és nagyszámú közönséget. Meg kell emlékeznünk Breznay Annának, Borbála alakítójának ügyes játékáról is, ki valódi ty-pusa volt a „kissé vén, de azért szerelmes” gazdasszonynak. A jelmezek kifogástalanabbak voltak, mint a „Dolovai nábob leánya” előadásának huszár-ruhái s így mi sem rontotta az illúziót.

** „Az Otthon” f. hó 4-én tartott előadásáról jövő számunk hoz tudósítást.

IRODALOM.

„Zemplénavarmegye Helységnevtára” címen a közeli napokban egy 8-ad alaku füzet jelenik meg Sátoraljaiújhelyben. A füzet vármegyénk teljes és nagy gondal összeállított helységnevtára lesz, mely a legutóbbi népszámlálási és statisztikai adatok felhasználásával készül, táblázatos, könnyen áttekinthető módszerben. Tartalmazni fogja a vármegye összes községeit betűrendes sorban, a miniszterium által megállapított kötelező elnevezés — és írásmód szerint. — A község neve után fel lesz tüntetve határának terjedelme kataszteri holdakban; lélekszáma, közigazgatási

jellege, a járási és körjegyzői székhely, az illetékes kir. járásbíró, telekkönyvi hatóság és adóhivatalok székhelye; utolsó postája, távirdai és legközelebbi vasúti állomása. Ugyintén az illetékes egyházi főhatóság (püspökség, esperesi kerület) feltüntetve továbbá, hogy milyen tanintézetekkel bír a község. — Tartalmazni fogja továbbá a vármegye területén lakó ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek neveit és lakhelyét, pénzügyintézetek, egyesületek stb. címait, s ezeken kívül a gyakorlati életben mindennap szükséges adatokat. — A füzet közhivatalok, lelkészek és tanítóknak, valamint magánosoknak is, kik Zemplén vármegyében érdekelve vannak, hasznos szolgálatokat van hivatva tenni. — A füzet végén a zempléni vármegyei iparosok, kereskedők, pénzügyintézetek és biztosító társulatok hir-

detesei is közölni fognak. Hogy a nyomtatandó példányok száma iránt a szerző tájékozva legyen, felkéri az érdeklődőket, kik a füzetet megrendelni, vagy abban hirdetésüket közölni óhajtják, hogy erre vonatkozó szándékukat vele e hó végeig közölni sziveskedjenek. — (Címe: Czagány Ferenc, Sátoraljújhely, kir. tanfelügyelőség.) A füzet ára igen csekély, alig néhány fillér lesz.

KÖZGAZDASÁG.

* **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) A hideg időjárás dacára az üzlet élénk volt. A forgalom javarészt azon herefélék szállítása képezte, melyek a múlt héten a rendkívül lassú olomzárolás következtében nem voltak szállíthatók. A magas földmívelési miniszterium közbenjárása folytán ezen

akadály némileg elhárított, úgy, hogy ma már a gazdaközönség rendelkezési államilag olomzáró herefélékre rögtön azok beérkezése után eszközölhetők. **Vöröshermag** (Lóheremag.) A vételkedv rendkívül nagy és az áremelkedés a forgalmat nem csökkenti. Hogy a legelsőrendű minőségű vetőmagarat csökkentés, igen nagy az érdeklődés közép minőségű áru iránt is, még pedig azon célból, hogy ezt a legelsőrendű minőséghez hozzákeverhessék. Ajánljuk a gazdaközönségnek, hogy szükségletüket csakis kifogástalan minőségű áruval fedezzék, mert ezen alacsonyabbrendű vetőmagból — ha nem akarunk nagyon ritka vetést kockáztatni — sokkal nagyobb vetőmag mennyiségre van szükség. **Lucerna-mag.** Szép világos vetőmagban nem sokára hiányt fognak szenvedni. Habár a szükséglet legnagyobb része

még fedezendő, a készletek már is meglehetősen csekélyeknek bizonyultak. **Takarmányrépamagvak.** Az utóbbi napokban a kereslet rendkívül nagy. Az érdeklődés impregnált áru iránt oly nagy, hogy nincsen kizárva, miszerint az eckendorfi, oberdorfi, olajbogyó és mamuth répamag képletek nem sokára kifognak. **Fűmagvak.** A forgalom némi kívánni valót hagy hátra, de reméljük, hogy az enyhébb időjárás beálltával a kereslet is emelkedni fog. **Bükkönymag.** Az olcsó árak következtében forgalom igen nagy. A jegyzések változatlanok. **Lucerna-mag.** Az árak csökkennek. **Jegyzések nyers-áruért 50 kilonként Budapesten:** Vöröshere 65—70 kor. Muhar 7—7½ kor. Lucerna 56—62 kor. Baltacim 8—13½ kor.

Kiadótulajdonos: **Ehler Gyula.**

H I R D E T É S E K.

801/904. tk.

Hirdetmény.

Nagy-Rozvány község telekkönyve, a nagy-rozvágyi 92. sz. tjkvben foglalt és a volt Composeszorok tulajdonát képezett ugynevezett Pallakcsató egyéneknél felosztása következtében átalakított és ezzel egyidejűleg a tényleges birtokosok tulajdonjogának azokra az ingatlanokra vonatkozólag, melyekre az 1886. évi XXIX. t.-cz., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. törvények a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §§-ai alapján ideértve e szakaszoknak az 1889. XXXVIII. évi t.-cz. 15. és 16. §§-aiban az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. § a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1888. XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzéseket, vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt törések érvénytelenségét kimutatják, e végből törési kereseteket hat hónap alatt, vagyis 1904. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törési kereset annak a harmadik személynél, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cz. 16. és 18. §§-ainak, ideértve ez utóbbi szakaszok a 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseket is a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, irásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1904. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, kik az 1. 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármily irányban sértve vélik, ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzés sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1904. évi szeptember hó 15. napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármily igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett

bejegyzéseket pedig azok a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kelt Kir.-Helmecczen, a kir. járásbíró mint a telekkönyvi hatóságnál 1904. évi február hó 18-án.

Bodnár kir. járásbíró.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megválasztott bedörzsölési alkalmazati készítmény, csúszlós és megpuhító. Intés. Súlyosabb utazások miatt bevásárlás-lásor óvatossággal legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a "Horgony" védjeggyel és a "Richter" cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban a leg több gyógyszerárúban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csat. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Árlejtési hirdetmény.

Tolcsva község képv. testülete a Tolcsva B.-Zsadányi községi közösen fekvő a nagypatakon átvezető fafelszerkezetű hidnak építését határozta el.

Ezen munkálatok kivételének biztosítása céljából 1904. évi március hó 21. napjának délelőtti 10 órájára Tolcsva község házában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetünk.

Felkérjük a versenyezni óhajtó építési vállalkozókat, hogy az 1300 korona költség-összeggel előirányzott fentebbi építési munkálatokra vonatkozó zárt ajánlatukat az ajánlott összeg 50%-ának megfelelő bánatpénzzel együtt a kitűzött nap déli 10 órájára a község előjáróságának beadják.

A versenytárgyalás eredményéhez képest a képviselőtestület határozatának van fentartva a végleges döntés és jóváhagyás.

Az építendő fahid tervrajza, költségvetés és a részletes feltételek a község előjáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve megtudhatók.

Tolcsván, 1904. évi február hó 28.

Juhász János, Hisztay Gyula,
főjegyző. bíró.

Értesítés.

Van szerencsém Sátoraljújhely és e vármegye nagyérdemű uriközönsége becses tudomására hozni, hogy

a tavaszi és nyári idényre

a legdivatosabb angol, francia és honi gyártmányu kelmék megérkeztek. Készíték: a legfinomabb hompspon és a legújabb divatu kockás kelmékből **felöltőket** és a legújabb divatu nyári szövetekből a **legcsinosabb öltönyöket.**

A n. é. közönség további becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel:

SANT MÓR,
angol férfi-szabó.

2119. sz. 1904.

Jemesvári vásár-hirdetés.

Az idei jemesvári Szt.-József országos vásár f. évi márczius hó 17-től bezárólag márczius hó 21-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra márczius hó 17-től esütörtökön reggel 5 órától kezdve megvan engedve.

Temesvárott, 1904. évi febr. hó 22-én.

A városi főkapitányságtól

BANDL REZSŐ, főkapitány.
Bánati ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár. Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi és iparvásár.

Szőlőoltványok,

melyek megeredéseért felelősség vállalatik!

Amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege és borfajokból **teljesen fajtiszta**n, tökéletesen forrott, dus gyökerezésű példányok **szokványminőségben, mérsékelt áron tavaszi szállításra megrendelhetők a**

Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelepnél.

Medgyes, N.-Küküllő megye.

Tulajdonos **Caspari Frigyes** okleveles szőlész, az ordélyrészi sz. gazdasági egylet szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, N.-Küküllő vármegye v. szőlészeti biztosa stb.

Lugas szőlőoltványok szintén mérsékelt áron.

!! Készlet egy millió !!
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sátoraljújhelyi tisztviselők fogyasztási és értékesítő szövetkezete.

Meghívó

a márczius 13-án délután 3 órakor a vármegyház nagy termében tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A megüresedett igazgatósági és felügyelő bizottsági helyek betöltése.
3. Indítványok.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok értelmében, ezen közgyűlés feltétlenül határozatképes.

Tk. 550/1904. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A varannói kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Öv. Stofa Györgyné sz. Dzurisko Mária végrehajtónak Misko Stofa Mária, Stofa György, József, Mihály és András végrehajtást szenvedő elleni 100 kor. tokekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a sátoraljújhelyi kir. törvényszék (a varannói kir. járásbíró) területén lévő Sökut község határában fekvő a sökuti 137 sz. tjkvben A. I. 1—4. 18. sorsz. a. foglalt urb. telek 1 sorszám 205. hr. sz. 600 négysz. öl területű Pozmučskí legelőből, 2. sorsz. 314 hr. sz. 258 négysz. öl tevő Kroje szántóból, 3. sorsz. 374 hr. sz. 1200 négysz. öl tevő pod Krajam szántóból, 4. sorsz. 459 hr. sz. 774 négysz. öl tevő nad Pazmučskí szántóból, 5. sorsz. 598 hr. sz. 432 négysz. öl tevő Brachnyiskó szántóból, 6. sorsz. 673 hr. sz. 722 négysz. öl tevő Szirovice szántóból, 7. sorsz. 699 hr. sz. 480 négysz. öl tevő Za Klucsatim és Dzelnicze od Zamutová szántóból, 8. sorsz. 766 hr. sz. 450 négysz. öl tevő szántó: föld od Ribniká, 9. sorsz. 936 hr. sz. 928 négyszög öl tevő na Dluhim szántóidből, 10. sorsz. 990 hr. sz. 660 négysz. öl tevő nad Luki szántóidből, 11. sorsz. 1141. hr. sz. 390 négyszög öl tevő Visej Sanczu, 12. sorsz. 1213. hr. sz. 578 négysz. öl tevő pri hruski és topliski szántóidból, 13. sorsz. 1313 hr. sz. 324 négyszög öl tevő Kapuzecsonki szántó és rétből, 14. sorsz. 1401 hr. sz. 726 négysz. öl tevő na Kosporiki és proszo mlime szántóidból, 15. sorsz. 1452 hr. sz. 513 négysz. öl tevő Dluhe, luki szántóidból, 16. sorsz. 1563 hr. sz. 433 négyszög öl tevő od Veza szántóból, 17. sorsz. 1647 hr. sz. 782 négysz. öl tevő Konopjanki szántó és rétből és sorsz. 1730 hr. sz. 441. négysz. öl tevő od Jarku rétből Stofa György jogán B. 8—12. t. a. Misko szül. Stofa Mária, Stofa Györgyöt, Józsefet, Mihályt és Stofa Andrást megillető egy fele (1/2) részre 621 korona kiküldési árban azon feltétellel, hogy ezen 1/2 résznek 1/6-od részére 692/1902. tkvi sz. végzéssel Öv. Stofa szül. Tircs Anna javára bekebelezett haszonélvezeti jog a végreh. törv. 163. §-a értelmében ezen ár. által nem érintetik, az árverést 652 koronában ezennel megállapított kiküldési árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1904. évi márczius hó 23-ik napjának d. e. 9 órakor Sökut község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áról is eladatik fog.**

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 62 kor. 10 fillért bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt átszolgáltatni.

Varannón, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál, 1904. február hó 23-án.

Kail, kir. jbró.

Már... Saját készítményű takarékos kályhák 10 koronán felül 200 koronáig.

Építkezéshez vasuti sínek, vasgerendák, fal, kötővasak, menyezet nád stb.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy Sátoraljaujhelyben (a kis piacon) immár 35 év óta létező

Herz Kálmán Fia

vaskereskedést, bádogos, lakatos műhelyvel együtt átvettük és azt ezen czég alatt tovább fogjuk folytatni.

Mint hogy üzletünk a vas szakma minden czikére kiterjed, kérjük, hogy szükséglet esetén bizalommal hozzánk fordulni sziveskedjenek és biztosítjuk, hogy **áraink a legelőnyösebbek.**

Bádogos műhelyünkben minden néven nevezendő munkák, é. p. **új tetők, eresz esatornák, dísz munkák,** valamint a legesekélyebb javításokat és festést szakszerűen, kiváló gondossággal bámulatos olcsó árban készítünk el.

A midőn még szives pártfogását kérjük vagyunk

teljes tisztelettel

Kaeszenbaum Lajos

és

Herz Sámuel.

Elsőrendű Roman és Portland ezémet, menyezet gipsz.

Zongora eladás.

Egy egész új rövid zongora, egy gyönyörű csengésű pianinó, és egy átjatszott Bösendorfer gyártmányu hangversenyzongora igen jutányos áron, esetleg részletfizetésre is eladó. Zongorák kikölcsönzésre is kaphatók.

Egy jó karban lévő fisharmonium szintén eladó, és egy vendéglősnek igen jövedelmező zongora-automata eladó, esetleg bérbe vehető.

Udvardi Szaniszló.

S.A.-Ujhely, Dr. Szepesi ház.

Egy gyakornok felvétetik.

Bergtraun Miksa fényképészeti műtermében (Sátoraljaujhely, Kossuth Lajos átca 180.)

Bérbeadó lakás.

A főtéren 10. szám alatt egy erkélyes utcza lakás, mely áll 3 szobából s ugyancsak egy földszinti lakás is **folyó évi május hó 1-től** bérbe adó. — Czim a kiadóhivatalban tudható meg.

Van szerencsém tisztelettel a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy hosszú külföldi tanulmányaim után Sátoraljaujhelyen egy

Építészeti és mérnöki irodát

nyitottam, mely hivatalosan van a mai kor igényeit teljesen kielégíteni.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, modern gazdasági

épületek tervezését, azok elkészítését, szakértői véleményeket, becsléseket, hid, ut és vízi építkezéseket, nedves lakások szárítását, aszfaltozását, betonirozást, mű-márvány munkákat, javításokat, vagyis az építkezéshez tartozó munkákat helyben vagy vidéken olcsón a legjobb kivitelben elvégzem.

Épületekre törlesztéses kölcsönt előnyös feltételek mellett eszközölök ki.

BORSODY J. S.

Építészeti és mérnöki irodája S.A.-Ujhelyen, Főtér 487.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló őrőlmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételt — eladását, — bérbeadását avagy bérbevételeit a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem

Jóhirnevű vendéglőmben kitűnő asztali bor 34 krtól 40 krig, továbbá valódi hegyaljai szamorodni 1 frt, 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.

Weinberger Manó,

S.A.-Ujhely Kossuth

Értesítem uram sem ellenzi

Dr. Gyula, cs. kir. gyógyszerész szertárában használni. Szegély és más aratógépek ellen Eszék pomádéja ára 20 k. 1. 20. 2. 20. máskés aratógépek az erősebb hatású Pompadour-pomádé ára K. 3 és 5. Aratógépek fekete pent alvó mit-eszerek egyedüli tulajdonos a Jován, ára K. 1 és 2. Bármelyik szerem használatát előtti csakis Detergen különös porzappal nem kell mosni K. 1. 2. 3. Orvosi szerek szerte íjíté használatához szükséges, próbabűg K. 2, 4 és 5.

ANVEREIN. Hazialatok év-és nyárgyógyászata. Minden gondolkodás és kérdés felvetés nélkül, hogy mi volna jó, ezeket Antverpen hall, s mint bágyadtak, mindjárt tudni. Egyeztetés adag alig körül 3 krajczárba, melyből egy kárt elhárítanak azok, a kik öcszerképen és étvágygerjesztőül béne-korba adva bizalaskor is mindig már előre megrendelik, például 100 darab sertés közt a dögöt megszűntetni 10—15—20 kilogramm szükséges. Egy tekeres ára K. 2, mely elég 2 szűz megmentésére. Egy kilogramm ára K. 4. Két és fél kilogrammot tíz sertésre csomagolással K. 10. 32 f-ért már bementve is küldöm. Öt kilogram 20 K. helyett K. 10; de 10 kilogramm csak K. 34. Kaphatók posta v. vasuton utánvétellel küldve, csakis **Dr. Dávid Viktor.**

Törv. előve. gyógyszerész-tudor, a m. kir. természetudományi társulat rendes tagja. Szent István király gyógyszerárában, ESZÉK, 4444.

Borsepröt

(sajtolt állapotban) készpénz fizetés mellett veszek.

UNGAR ADOLF,
KASSA.

Bevásárló kerestetik.

Ismét ujja alakíthatók

szinük és formájukba női ruhák, uri- és gyermek-öltönyök, függönyök, kézimunkák, disztó- és butorszövetek, szőnyegek, csipkék, keztük stb.

tisztítás, festés és vasálás által

BRADOVKA GYULA

gőzfestőde és vegytisztító intézetében.

GYÁR ÉS IRODA:

Kassa, Kossuth Lajos-utca 25. szám

a Maléter-palotával szemben.

Vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

568. sz.

Pályázati hirdetmény.

A rankfűredi kincstári fürdőben a gépészi állás pályázat utján betöltendő.

A gépész törzsfizetése 600 korona, az édes vízvezeték felügyeletéért 40 korona külön díjazást nyer.

A gépész a fürdő kiszolgáltatára két eselédet tartozik tartani, miért újra 144 korona külön díjazásba részesül, valamint minden fürdőt használó vendégtől a lepedőért, a melyet saját tulajdonából szolgáltat ki, személyenkint 20 fillért követelhet

Ha a felfogadandó gépész ért a köműves munkához az esetben a javítási munkalatokért 200 korona díjazásba részesül.

Az állás ideiglenes és egyelőre egy próba évre töltetik be.

Pályázók felhivatnak, hogy a szakképzettségek, erkölcsi viseletük, eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal el látva legkésőbbben folyó évi márczius hó 20-ig alulírott kincstári fürdőgondnokságánál jelentkezzenek, hogy a felfogadandó gépésszel, a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium jóváhagyásának fentartásával szerződés köttet-hessék.

Rankfűred, 1904. február hó 28-án.

Kincstári fürdőgondnokság.

PÓTLÁS

B

1

3

4

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főter 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

dr. Ham Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termékért szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

A királyhelmecezi Latorcza-értekezlet.

Közi: Tiszpartti.

— márc. 2.

Tulán nem lesz érdektelen, ha e lap hasábjain is foglalkozunk egy kérdéssel, mely ujabban úgy a szakkörök, mint az érdekeltség fokozottabb figyelmét vonta magára: a Latorcza kérdésével.

Aki a Latorcza festőileg szép partjain valaha járt, hol az alföldi rónát félkör alakban határolják északról a hegyek, s a kanyargó folyóba a part melletti tölgyfa-erdők s bokros füzesek vetik zöld árnyékukat, nem is képzelné, hogy e kies völgyben mily elkeseredett, komoly harcot folytat a kis ember évtizedek óta a hatalmas elemmel. E harc eredménye még szemmel láthatólag nem észlelhető, mert negatív eredmény ugyanis, ha a lakosság nem megy tönkre, létét fenntartja s a megszakás erejével tér napirendre az évenként megújuló árvíz-bajok felett. Ha pedig a szaporodó anyagi terhek s a soha meg nem szűnő elemi csapások sulya alatt megélni földbirtokán nem képes, akkor vándorbotot vesz kezébe s az intelligens elem elárasztja a városi hivatalokat, a parasztság pedig Amerikába vándorol ki.

Ha közelebbi megfigyelés tárgyává tesszük a latorczamenti birtokos lakosság helyzetét, azt igen elszomorítóan, egyelőre vizsgálatalannak találjuk.

Nem sikeresebb anyagi gyarapodásról, fokozandó jólétről,

hanem a lakosság létkérdéséről van e vidéken szó. Körülbelül 38 község összes külbirtoka, ezen kívül egynehányak belsősége is évenként komoly veszélyben forog. A latorcza-, labore- és ungenti 38 község ugyanis mind olyan fekvésű, hogy külbirtokait, szántóföldjeit: a mindennapi kenyér alapját, évről-évre előnti az árvíz s csupán az időjárás változásának: hóolvadás, esőzés bekövetkezésének időpontjától függ, vajjon a zöld vetést, a rétet teszi-e tönkre a hegyekből lesodort iszap, avagy a boglyában álló szénát, asztagban álló gabonanevet sodorja-e el az ár. Néhány községben pedig nemcsak az évi termést teszi kétségbe a fenyegető árvíz, de behatol a részben vagy egészben ármederben fekvő faluba, tanyára, mezei munkák idején védekezésre, menekülésre kényszeríti a lakosságot, hullámaira kapja számos év keserves keresményét s megrongálja a 70-80-százévtől kőalapon, vályogból épített házak egész sorait.

Szinte hihetetlen, hogy a fent ecsetelt állapotok, melyeknek túlzás nélkül mai képét igyekeztem feltüntetni, az idők folyamán a kultúra haladásával nem javultak, de rosszabbodtak.

A tapasztalat azt bizonyítja ugyanis, hogy míg az egész vonalon kényére volt bízva a Latorcza s emberi kéz folyásába bele nem avatkozott, lényegesen kedvezőbb volt a helyzet. Igen gyors hóolvadásnak, két-három heti esőzésnek kellett bekövetkezni, hogy a Latorcza jelentő-

sebb mérvben kilépjen medréből s akkor is csak a mélyebb helyeket borította el. Mindenütt volt víz, de aránylag mindenütt kevés. Nyári árvíz soha sem szorította ki a legelő marhát a legelőről, s néhány mélyebb ponton pocolyát hagyva maga után, lefutott gyorsan. Ma azonban a legenyhébb télnek hóolvadása, két-három napos eső elég, hogy meglepő gyorsasággal kilépjen medréből a Latorcza, előnt minden területet, csupán néhány legmagasabb pont, homokdomb marad szigetként a víztengerben. A zöldárvíz (április, május hóban), mely azelőtt kárt soha nem okozott, legfeljebb megtermékenyítette, gyorsan befutva az esőre szomjas legelőket s kapálókat, ma még a szántóföldeket is ellepi, kihajtja a marhát a legelőről, kiszámíthatlan kárt okozva kis és nagygazdának egyaránt.

Vegyük fontolóra a továbbiakban, hogy minek tulajdonítja a tapasztalat s a szakértelem egyaránt, hogy a Latorcza vidékén az állapotok nem javultak, de rosszabbodtak?

Mindenekelőtt meg kell említenem, hogy két szabályozást létesítettek ez idő óta. Szabályozták ugyanis a felső Latorczát (Beregme.) szabályozták az Ondava-Tapolyt. Míg azelőtt e vizek saját vidékükön terültek el s csak a tele meder viz tartalma jött le; addig most a töltések közé szorított folyók két nagy vidék összes vízmennyiségét hozzák le nyilsebesen az alsó Latorcza vidékére. A beregi,

ungi vizekkel telített Latorcza szemben találja magát torkolatánál az Ondava-Tapoly által megduzzasztott Bodroggal, melynek vízmagassága árvíz esetén még a Latorczánál is csaknem magasabb, — természetes tehát, hogy víztorlódás áll elő, melynek jelentékeny hatása a felső Latorczán mindenütt észlelhető, s minek következménye, hogy eddig soha nem észlelt terjedelemben lép ki medréből, s vize mindaddig stagnál, míg a Bodrog vízmagassága természetes lefolyás útján lényegesen alá nem szállt. A Latorcza torkolatának vidéke tehát e szabályozások óta valóságos vízmedencéje az összes felső vizeknek.

Ime ezzel eljutottunk az árvíz-bajok egy másik komoly okához. Elmulasztotta ugyanis a miniszterium, midőn e két irányban a szabályozásra az engedélyt megadta, gondoskodni arról, hogy e szabályozott folyók megszorított vízmennyisége a kellő medret, levezető csatornát lefolyására megtalálja. A felső vizek szabályozásának megkezdése előtt az alsó Latorcza s Bodrog medrének szélesítését és mélyítését foganatba kellett volna venni, ez azonban mindezeig elmaradt. Bár a gyorsabb lefolyás eszközzésére célszerűek a Bodrog és Latorcza merészebb kanyarulatainál történt átvágások, mivel azonban ezek igen kisszabásúak, nincsenek teljesen kiképezve, s a régi meder felszaporított iszaprétegeinek ki-
kotrásával kapcsolatban nem vol-

jével egy kocsiba ül és hogy Korff báróné az egész világon annyira ösmert Mária Antoinette ábrázatát viseli. A király áruházja sem volt megfelelő, s jellemző fizionómiaja ére- és papírpénzek az egész országban el volt terjedve.

Mindazonáltal vig- és jókedvűek voltak a társaság tagjai, amikor Páris falain túl voltak. Az az érzés, hogy most már Páris légköréből szabadultak, elfelejtette velük a veszélyt, mely még a határig fenyegette őket. Bouillé tábornoknak, a királylyal történt megbeszélés szerint, titokban lovas előőrseket kellett volna felállítatnia minden postaállomásnál: mint-hogy azonban az elutazás váratlanul egy egész napi halasztást szenvedett, úgy ezek az előőrsek, kik a halasztásról nem kaptak értesítést, többnyire már ismét eltávoztak. Az utazókocsikban e miatt nem igen aggodtak. Mária Antoinette vidám volt és sokat csevegett sógornőjével; Lajos csendes, de megelégedett volt. A két gyermek Tourzel asszony udvarnő felügyelete alatt nyugodtan aludt a másik kocsiban.

Már Etogesban kárhözatos bal-
eset történt. A nagy kocsik keréke el-
tört és sok időbe került, míg ki lehe-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Nóta mellett.

I.

Sir a nóta, jaj, de mélyen
Kesereg,
Keservénél altatgatom
Lelkemet;
Bánatkönyvem végig pereg
Arcomon,
Boldogságom csalfa álmát,
Hazug álmát siratom.

Huzzad cigány! huzzad fájón,
Csendesen,
Hurjaidnál sirom el majd
Keservem;
Ha letörve szép tavaszom
Virága,
Hadd öntöm ki búbanatom
E siralmas világra!

II.

Hosszu az éj, huzzad cigány!
Máské lett a szőke kis lány;
Sok szép álmodom szertefoszlott,
Nem leszek én többé boldog
Sohasem.

Hogy elhagyott, hej, azóta
Vigaszom a siró nóta;

Siró nóta, siró lélek,
Be keserves lett az élet
Miatta.

Minden áldott bus éjszakát
Nóta mellett virasztok át;
Sir a lelkem, nem alhatom,
Zeneszóval altatgatom
Keservem.

Huzzad cigány! hej, ki tudja,
Mikor szól a hurod újra?
Ha már ilyen árva lettem,
Bubánatos nótád legyen
Siratom!

Szendről Holoznyay Cyrill.

XVI. Lajos szökeése.

A „Zemplén” számára közli: —1—6.

1791. június 20-ikára virradó éjjel Franciaország királyi családja a Tuileriák udvarában két nagy utazó kocsira szállt, melyeken a határa akart menekülni. XVI. Lajosnak és nejének, Mária Antoinette-nek nem volt többé maradásuk a párisi kastélyban; nap-nap után megaláztatásoknak, sőt durva inzultusoknak is voltak alávetve, melyekkel a gyarapodó forradalom a monarchista kormányzat ellen táplált ellenszenvének

adott kifejezést és bebizonyította, mennyire megfosztotta hatalmától a királyt. Nem esoda, hogy a király kiakarata magát vonni ebből az izzó légkörből, amelyben kínos perzseléstől kellett tartania és ellenségeinek hatalmából kivonva magát, a külföld segélyével föl akarta venni ellenök a harcot.

Tekintetbe véve ezt a harci szándékot, XVI. Lajos szökeése végzetes szándék volt. Bűnsnek bélyegezte őt a forradalom szemébe, mely előtt kapitulált. A beavatottak és segédkezők mindent kitűnően előkészítettek, de részint szerencsétlen véletlennek, részben a király macacssága és vigyázatlansága meghusították a kivitt. A család, mely kísérettel együtt kilenc személyből állt, Korff báróné neve alatt utazott, a király komornyiknak, a dauphin (királyfi) leányának volt öltöztetve. Három hü gárdatiszt, mint futár szolgált a menekülők védelmére; ám ruháik feltűntek s még csak pisztolyaik se voltak. Ha helyi hatóságok, mint várható volt, utlevelet követelnek és az utasokat azzal a gyanúval vizsgálják, hogy kivándorló arisztokratákkal van dolguk, úgy szembe kellett ötenni, hogy a komornyik urnó-

B

1

3

4

PÓTLÁS

B

1

3

4

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főter 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

dr. Kám Sándor
főszerkesztő.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill., Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy keretrel ellátott hirdetések
terméérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

A királyhelmezi Latorcza-értekezlet.

Közl: Tiszpartti.

— márc. 2.

Talán nem lesz érdektelen, ha e lap hasábjain is foglalkozunk egy kérdéssel, mely újabbban úgy a szakkörök, mint az érdekeltség fokozottabb figyelmét vonja magára: a Latorcza kérdésével.

Aki a Latorcza festőileg szép partjain valaha járt, hol az alföldi rónát félkör alakban határolják északról a hegyek, s a kanyargó folyóba a part melletti tölgyfa-erdők s bokros füzesek vetik zöld árnyékukat, nem is képzelné, hogy e kies völgyben mily elkeseredett, komoly harcot folytat a kis ember évtizedek óta a hatalmas elemmel. E harc eredménye még szemmel láthatólag nem észlelhető, mert negatív eredmény ugyanis, ha a lakosság nem megy tönkre, létét fenntartja s a megszokás erejével tér napirendre az évenként megújuló árvíz-bajok felett. Ha pedig a szaporodó anyagi terhek s a soha meg nem szűnő elemi csapások sulya alatt megélni földbirtokán nem képes, akkor vándorbotot vesz kezébe s az intelligens elem elárasztja a városi hivatalokat, a parasztság pedig Amerikába vándorol ki.

Ha közelebbi megfigyelés tárgyává tesszük a latorczamenti birtokos lakosság helyzetét, azt igen elsomorítóan, egyelőre vizsgálatalannak találjuk.

Nem sikeresebb anyagi gyarapodásról, fokozandó jólétről,

hanem a lakosság létkérdéséről van e vidéken szó. Körülbelül 38 község összes külbirtoka, ezen kívül egynéhánynak belsősége is évenként komoly veszélyben forog. A latorcza-, labore- és ungenti 38 község ugyanis mind olyan fekvésű, hogy külbirtokait, szántóföldjeit: a mindennapi kenyér alapját, évről-évre előnti az árvíz s csupán az időjárás változásának: hóolvadás, esőzés bekövetkezésének időpontjától függ, vajjon a zöld vetést, a rétet teszi-e tönkre a hegyekből lesodort iszap, avagy a boglyában álló szénát, asztagban álló gabonane-mű sodorja-e el az ár. Néhány községben pedig nemcsak az évi termést teszi kétségbe a fenyegető árvíz, de behatol a részben vagy egészen ármederben fekvő faluba, tanyára, mezei munkák idején védekezésre, menekülésre kényszeríti a lakosságot, hullámaira kapja számos év keserves keresményét s megrongálja a 70-80-százévtől kőalapon, vályogból épített házak egész sorait.

Szinte hihetetlen, hogy a fent ecsetelt állapotok, melyeknek túlzás nélkül mai képét igyekeztem feltüntetni, az idők folyamán a kultúra haladásával nem javultak, de rosszabbodtak.

A tapasztalat azt bizonyítja ugyanis, hogy míg az egész vonalon kényére volt bízva a Latorcza s emberi kéz folyásába bele nem avatkozott, lényegesen kedvezőbb volt a helyzet. Igen gyors hóolvadásnak, két-három heti esőzésnek kellett bekövetkezni, hogy a Latorcza jelentő-

sebb mérvben kilépjen medréből s akkor is csak a mélyebb helyeket borította el. Mindenütt volt víz, de aránylag mindenütt kevés. Nyári árvíz soha sem szorította ki a legelő marhát a legelőről, s néhány mélyebb ponton pocsolyát hagyva maga után, lefutott gyorsan. Ma azonban a legenyhébb télnek hóolvadása, két-három napos eső elég, hogy meglepő gyorsasággal kilépjen medréből a Latorcza, előnt minden területet, csupán néhány legmagasabb pont, homokdomb marad szigetként a víztengerben. A zöldágviz (április, május hóban), mely azelőtt kárt soha nem okozott, legfeljebb megtermékenyítette, gyorsan befutva az esőre szomjas legelőket s kapálókát, ma még a szántóföldeket is ellepi, kihajtja a marhát a legelőről, kiszámíthatatlan kárt okozva kis- és nagygazdának egyaránt.

Vegyük fontolóra a továbbiakban, hogy minek tulajdonítja a tapasztalat s a szakértelem egyaránt, hogy a Latorcza vidékén az állapotok nem javultak, de rosszabbodtak?

Mindenekelőtt meg kell említenem, hogy két szabályozást létesítettek ez idő óta. Szabályozták ugyanis a felső Latorczát (Beregny.) szabályozták az Ondava-Tapolyt. Míg azelőtt e vizek saját vidékükön terültek el s csak a tele meder víz tartalma jött le; addig most a töltések közé szorított folyók két nagy vidék összes vízmennyiségét hozzák le nyílsebesen az alsó Latorcza vidékére. A beregi,

ungi vizekkel telített Latorcza szemben találja magát torkolatánál az Ondava-Tapoly által megduzzasztott Bodroggal, melynek vízmagassága árvíz esetén még a Latorczáénál is csaknem magasabb, — természetes tehát, hogy víztörődés áll elő, melynek jelentékeny hatása a felső Latorczán mindenütt észlelhető, s minek következménye, hogy eddig soha nem észlelt terjedelemben lép ki medréből, s vize mindaddig stagnál, míg a Bodrog vízmagassága természetes lefolyás útján lényegesen alá nem szállt. A Latorcza torkolatának vidéke tehát e szabályozások óta valóságos vízmedencéje az összes felső vizeknek.

Ime ezzel eljutottunk az árvíz-bajok egy másik komoly okához. Elmulasztotta ugyanis a miniszterium, midőn e két irányban a szabályozásra az engedélyt megadta, gondoskodni arról, hogy e szabályozott folyók megszapordott vízmennyisége a kellő medret, levezető csatornát lefolyására megtalálja. A felső vizek szabályozásának megkezdése előtt az alsó Latorcza s Bodrog medrének szélesítését és mélyítését fogantatba kellett volna venni, ez azonban mindeztől elmaradt. Bár a gyorsabb lefolyás eszközésére célszerűek a Bodrog és Latorcza merészebb kanyarulatainál történt átvágások, mivel azonban ezek igen kisszabásúak, nincsenek teljesen kiképezve, s a régi meder felszapordott iszaprétegeinek kikotrásával kapcsolatban nem vol-

jével egy kocsiba ül és hogy Korff bárónő az egész világon annyira ösmert Mária Antoinette ábrázatát viseli. A király áruhája sem volt megfelelő, s jellemző fizionómiaja érc- és papírpénzek az egész országban el volt terjedve.

Mindazonáltal vig- és jókedvűek voltak a társaság tagjai, amikor Páris falain túl voltak. Az az érzés, hogy most már Páris légköréből szabadultak, elfelejtette velük a veszélyt, mely még a határig fenyegette őket. Bouillé tábornoknak, a királyllyal történt megbeszélés szerint, titokban lovas előőrsöket kellett volna felállítani minden postaállomásnál: mint-hogy azonban az elutasítás várta, hogy egész napi halasztást szenvedett, ugy ezek az előőrsök, kik a halasztásról nem kaptak értesítést, többnyire már ismét eltávoztak. Az utazókocsikban e miatt nem igen aggódtak. Mária Antoinette vidám volt és sokat csevegett sógoránjával; Lajos csendes, de megelégedett volt. A két gyermek Tourzel asszony udvarnő felügyelete alatt nyugodtan aludt a másik kocsiban.

Már Etogesban kárhözatos bal- eset történt. A nagy kocsik kereké el- tört és sok időbe került, míg ki lehe-

adott kifejezést és bebizonyította, mennyire megfosztotta hatalmától a királyt. Nem esoda, hogy a király kiakarata magát vonni ebből az izzó légkörből, amelyben kínos perzseléstől kellett tartania és ellenségeinek hatalmából kivonva magát, a külföldi segélyével föl akarta venni ellenük a harcot.

Tekintetbe véve ezt a harci szándékot, XVI. Lajos szökése végzetes szándék volt. Bűnösnek bélyegezte őt a forradalom szemében, mely előtt kapitulált. A beavatottak és segédkezők mindent kitűnően előkészítettek, de részint szerencsétlen véletlennek, részben a király makacssága és vigyázatatlansága meghiusították a kivitt. A család, mely kísérettel együtt kilenc személyből állt, Korff báróné neve alatt utazott, a király komornyiknak, a dauphin (királyfi) leányának volt öltöztetve. Három hü gárdatiszt, mint futár szolgált a menekülők védelmére; ám ruháik feltűntek s még csak pisztolyaik se voltak. Ha helyi hatóságok, mint várható volt, utlevelet követelnek és az utasokat azzal a gyanupörrel vizsgálják, hogy kivándorló arisztokratákkal van dolguk, ugy szembe kellett ütenni, hogy a komornyik urnó-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

Nóta mellett.

I.

Sir a nóta, jaj, de mélyen
Kesereg,
Keservénél altatgatom
Lelkemét;
Bánatkönyvem végig pereg
Arcomon,
Boldogságom csalfa álmát,
Hazug álmát siratom.

Huzzad cigány! huzzad fájón,
Csendesesen,
Hurjaidnál sirom el majd
Keservem;
Ha letörve szép tavaszom
Virága,
Hadd öntöm ki búbanatom
E siralmas világra!

II.

Hosszu az éj, huzzad cigány!
Másé lett a szőke kis lány;
Sok szép álmom szertefoszlott,
Nem leszek én többé boldog
Sohasem.

Hogy elhagyott, hej, azóta
Vigaszom a siró nóta;

Siró nóta, siró lélek,
Be keserves lett az élet
Miatta.

Minden áldott bus éjszakát
Nóta mellett virasztok át;
Sir a lelkem, nem alhatom,
Zenezóvával altatgatom
Keservem.

Huzzad cigány! hej, ki tudja,
Mikor szól a hurod újra?
Ha már ilyen árva lettem,
Bubánatos nótád legyen
Siratom!

Szendről Holoznyay Cyrill.

XVI. Lajos szökése.

A „Zemplén” számára közli: — 1 — 6.

1791. június 20-ikára virradó éjjel Franciaország királyi családja a Tuileriák udvarában két nagy utazó kocsira szállt, melyeken a határa akart menekülni. XVI. Lajosnak és nejeének, Mária Antoinette-nek nem volt többé maradásuk a párisi kastélyban; nap-nap után megaláztatásoknak, sőt durva inzultusoknak is voltak alávetve, melyekkel a gyarapodó forradalom a monarchista kormányzat ellen táplált ellenszenvének

VÈGE

1